

SEVDADIR *şiiirler*
ARKADAŞ Z. ÖZGER

*yayınlanmamış
şiiir ve mektuplarıyla
zenginleştirilmiş 5. baskı*

 mayıs

Arkadaş Z. Özger

evdadı

şirler

MAYIS YAYINLARI : 4
Mayıs Şiir Dizisi : 4
Beşinci Basım : Mayıs 1997
Kapak : Emre Senan
Editör : Suat Çelebi

ISBN: 975-7573-02-7

Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası

Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası

charles chaplin bir savaşta yitirdim sakalımı
çıkamazlığın grev sesi umutlarımı vururken
yendirdim bıyıklarımı papağan kuşkulara
biraz elma şekeriyle kazıdım sakalımı
lohusa şerbetiyle kazıdım sakalımı
yanaklarım paprika lahmacun ister misiniz

al işte sana böyle yüze böyle güz
demeyin deseniz de sakal yok ya ucunda
bu güz vermedi tarla seneye bıyık kerim
ben ettim siz etmeyin sakal veririm size
iğne iplik elimde bıyık dikerim size
yanaklarım taşlıtarla kurabiye yer misiniz

sayın bayan dursanıza gözünüze kuş kaçmış
bu bıyık hiç gitmemiş sesinizin rengine
sakalınız uzamış inmiş ta belinize
at kuyruğu yapınız ya da örgüleyiniz
kedinizin bıyığını usturayla kesiniz
yanaklarım bileytaşı ispiroto sever misiniz

yoksul ve utangaç bir müşteriym ben
sizde güneş bulunur mu biraz/kaktüs alıcam
saksılarım yeşersin üç beş bulut verin de
çok üşüdü güneşten şizofreni olucak
çabuk olun lütfen dikenleri solucak
yanaklarım gobi çölü soğuk su içer misiniz

yüzüm eski bir artist yaşlandıkça shirley temple
elimde bir baş soğan bir baş sarımsak
ah ne kadar şakacısınız hiç hamlet oynamadınız mı

olmak ya da olmamak bütün sorun bu
yanaklarım yul bryner şimşir tarak ister
misiniz

Sığıntı Kuşu

akşam
hüznümün soluk aynası
vurdukça yüreğime kanım oynaşır
derinleşir acısı parmak uçlarımın
kırmızı bir ölümü görmüş gibi
kanarım.

yoruldum
değiştirmekten kanını yüreğimin
hergün yeniden başlayan
çığırtkan bir şarkıyı söylemekten
hergün
yeni bir şarkı bestelemekten

ben hüznün
ben gölgemin kiracısı
yeni bir ev değiştirmekten

hergün
gövdeyle büyüyen hüznümle
kimselerden habersiz eskiyen yüreğimin
dinlemiyorlar
dinlemiyorlar şarkısını oy

sustukça çoğalıyor tekliğim

ah benim sıska yüreğim
ah benim kimselere söz geçiremez yüreğim
ah benim
neyim kaldı elimde ah benim
üreyemiyorum kendime

böyle niye beni
biraz yankı biraz karıncayken
şimdi eski bir enosis düşlerim
kendimi koparıyorum kendimden
yetişemiyorum.

tekliğim
yorgun ve kanadı kırık kuştur
hüznün yapraklarında gölgelendiği
kim koparır dalından
ağzı açık bir gülü
kırmızı bir ölümü görmüş gibi
kanarım

yoruldum
değiştirmekten kanını yüreğimin
ne zaman bitecek
bu hüznün.

(Soyut, Ocak 1968)

Yolcu

giz, çoğaltır karanlığı, işte
tekliğimi hazırlıyan yüzüm
beklemenin en duruk durağı
gelir gelir geçer karıncalar, yüzüm
yolcu gelir geçer
güzü aşkımın, ya beni
kim alır yüreğimden sabrımı
kaçırtır bir eşkiya akşam
birikmiş tortusunu hüznümün

durulsa gök
ince bir güneş düşse durağa
yolcu yüzüm hiç güneş görmemiş
bir yanları bir yanları vücudumun
hiç güneş görmemiş
sırtım kollarım bacaklarım memelerim
karnımın altı ve gerim

üşümüş acıları toplanım vücudumda
suratımda irin dolu bir yara
yanaklarım patlamıya korkulu iki çıban
beklerim bir şeyleri
koparıcak sökücek alıp götüreceğ beni
beklerim bir şeyleri
yolcu yüzüm
yüzümü koparın duraktan
üşümüş acıları vücudumdan
alın götürün beni güneşe

bu benim kendikendimi
avuntumdur. akşamüstleri ve şarap
çünkü çok eskitilmiş birer mısradır.
çünkü her yorgun günün sonunda
yarın biraz daha uzaktır
beklemek biraz daha

vücudum
sabırlı sevgilim benim
bu hüznü senin için biriktiriyorum
sana gelicem beklemelerin bu acılı durağından
bu giz bu karanlık bitecek
güneşin çıkmasını bekliyorum

(Yordam, Eylül 1968)

Gözleme

ucuz ve kolay dizelerin sıvandığı bir dünyayla
yaslanıp şiirin pisliliklerine
üşütüyorum kendimi baharlara yazlara
direnemiyorum soyut somut ne varsa
uyuz bir kedi gibi kaşınıyor edebiyat
bulup işlemenin yolunu yordamını
duvarları o çok yüksek duvarları ıslatıyorum

diyorum kan irinsiz güzel değil
bir rahibe ancak bu kadar ihanet edebilir kendine
şiirler okuyorum şiirler şiirler
tutup o şiirlerin şairleriyle yatıyorum
çünkü bir rahibe ancak bu kadar ihanet edebilir kendine

bordo diyorum bordo bir renktir
kan pıhtılaşınca bordoya
ölüm uzadıkça bordoya çalar
çünkü nerde bir böcek bir çiçeğe konsa
döllenme dullanmış bir kızın bordo çiçeği olur

yaşlanıyorum böcekler ölüyor
şiiirler şiiirler bir ömrün çiçekleri
soluyor, her şey soluyor çiçekler ve güller ve güller ve güller

ölü bir böcekle çiftleşiyorlar
renksiz bir gül oluyor dölleme

yaşlanıyorum, çiçekler çiçekler renkler ölüyor
gözaltılarım kırışıyor gözlerim kırışıyor
kızı ayrı görüyorum kendimi ayrı
geçkin bir kız bulup orasından öpüyorum
çünkü böcekler yaşlı bir kızı ancak bu kadar mahzun bırakabilir

yaşlanıyorum, çiçeksiz renksiz, bordo
bir daha bir daha çünkü diyorum
çünkü bordu bir intihara ancak bu kadar yaraşır.

(Soyut, Ocak 1969)

Büyütürken Bir Gülü

ben bilirim
benim ellerim toplar hüznüleri bir yerlerde
bir yerlerde her yerlerde
suya bakan ceylanın gözlerindeki
çiçek açmış uçukları patlatır
uçuk dolu gözlerim

açtıkça dökülen yapraklarını
bir gülün o gülün güllerin
derlerim toparlarım hüznümde
birleştiririm acıları
besleyerek bu özsuyla
çürüyen köklerini incecik gövdemin
çürüyen dallarını işte
yeni bir aşkla başlatırım kendimi

kendini kargışlıyan yanlış atımlı bir avcı
pişmanlığıyla büyütürken bir kuşu
dallarımı hüznölüyen bir kuşu
aşka ve merhamete sığmıyan
acıya ve dallarıma sığmıyan
yaralı bir kuşu büyütürken içinde
ben nasıl büyütebilirim aşkımı
yaralı bir vücut yanıbaşımdayken
durmadan çoğalan bir kanın akışı
kanadı kırık bir kuşun yüreğine boşalırken
yalnızlığa ve dallarıma başkaldırmak
kırmızı bir gülü büyütürken
ben nasıl büyütebilirim aşkımı

doğurgan bir döl yatağı benim yüreğim
boyuna arttıran hüznümü
hüznüm ki
hüzünlerin çiçek açmış biçimidir
bunun yeni farkına vardım
yeni farkına vardım tekliğimi çoğaltan
beni ürkek bir ceylan gibi sularından kaçırılan
yalnızlığıma ve dallarıma başkaldıran
kırmızı bir gülün varlığını

artık öfkeyle çoğalan bir tekliğim ben
hüzünlerin ve acıların vücudumda toplandığı.

(Papyrus, Şubat 1969)

Oyun Mat

gülmeyin bize gülmeden yaşamak ne ki
satranç oyunu mu ah onu bilmiyoruz
onu bilmiyoruz çok yazık gelin körebe oynıyalım
krebeyi bilir misiniz siz biz hep körebe oynarız

krebeyi bilir misiniz siz biz hep körebe oynarız
ve de hep ebe biz oluruz hep kr hep kr
ıngıraklı şeytanlar dolaşır hep her yanımızda
hep her yanımızda karanlıktır görebildiğimiz

hep her yanımızda karanlıktır görebildiğimiz
karanlıklar içinde bir yıldız bin cımbız
bin cımbızla yolarız hep bir yıldızı olur mu bu
Çok yazık bir yıldız bölünür m bin parçaya

ıngıraklı şeytanlarda yıldız çok vermezler bize
ne sanırlar bizi güneş mi tanrı mı
melek de değiliz oysa insan mı sanırlar ne
acımayın bize ıngıraklı şeytanlar yıldız verin bize

görebilsek açmayız ellerimizi sizlere siz de kimsiniz
görebilsek biz de buluruz yer altında üç-beş tane
ama ebe olmuşuk bir kez körebe olmuşuk kör olmuşuk
kör olmuşuk hep her yanımızda karanlıktır görebildiğimiz

gülmeyin bize gülmeyin yaşamak ne ki
satranç oyunu mu köşe kapmaca mı her neyse
her neyse hele bir size gelsin sıra bir kör olun
hani ya yok mu bir mat olsun şahlar

o zaman tüm köşeleri kapıcaz
tüm yıldızları biz topluycaz gökyüzünden
çingiraklı şeytanlara tısss diycez bir bir
bir bir cimbızlıycaz kötülükleri ellerinizden

o zaman her yanımız yıldız dolucak
ışıl ışıl aydınlanıcak gözlerimiz
iyiliğe açılacak ellerimiz en büyüğe en yüceye
ve şükürler diliyecek düzene ellerimiz

(Forum, 15 Mart 1969)

Hüzün Mevsimi

gece
bir tabut gibi çöker omuzlarıma
bir ölünün iççekmesi olur rüzgar
hüzünle düşünürüm uzaktaki bir evi
yıldızlar sayılmaz: hasret uzakta
hasreti bir ben bilirim
bir de gecenin gözlerindeki baykuş
baykuş kötü kuş baykuş çirkin kuş
onu hüznümle güzelleştiririm, hüznümle
süsler, bir damın üstüne oturturum
süsler, damımın üstüne oturturum

- sizi hiç bu kadar yakından görmedimdi

yıldızlar sayılmaz: hasret uzakta
abının acıyla yontulu yüzü
yaşlı bir güvercin gibi düşer avuçlarıma
dağılır ses olur acısı
ezberlediğim bir öğüdü yineler bana

- çocuğum, üşütme yüreğini
şimdi hüzün mevsimidir bütün şiirleri gezen

ben doğma büyüme evciyim göç benim harcım değil
hasret bana çabuk dokunur yalnızken karanlıktan korkarım

mesela mevsim kışsa yağmur yağıyorsa
mesela annem de yoksa yanımda
mesela, şimşek te çakıyorsa ben çok korkarım ağlarım

ana bana kurşun dök. dua oku. üfle ana
ana ben daha çok küçüğüm, bana ninni söyle ana

yalnızım, bunu hep söylüyorum
yalnızım, bunu hep söylüyorum

geceyi çarmıha geriyorum kimseler tapmıyor
hüznümü ölçeğe vuruyorum yüreğine sığmıyor
her şey ne kadar olabilir meraklanıyorum
yüzüme dokundukça tırnaklarım kanıyor
yalnızlığımı hüznümle yoğuran gece
öyle basitsin ki sen bütün şiirlerin içinde
biliyorum, biliyorum bunu da biliyorum
gökteki yıldızlar kadar dizeler yazılsa da
kendime kendimden başka kendim yok
ne utancımı kuşanan bir sevgi
ne çirkinliğimi öpen bir kız

yalnızlığımdan yalnızlığım yalnız

- ana bana bir hal oldu, hep böyle titriyorum
ana çok üşüyorum. ıhlamur ısıt bana

yıldızlar sayılmaz: hasret uzakta
ben sevgiye hasretim, sevgi uzakta

ey insanlar
ey gecede unutulmuşluğumun yargıçları
iğrenerek öpüyorum parmaklarınızı
iğrenerek, hepinizi kucaklıyorum ilkin
ağzınızı dudaklarınızı dişlerinizi öpüyorum
bilmiyorsunuz, ben kendimi öpüyorum

cinsel bir çiftleşmedir çarşafklar
ıslak bir gece en fazla kendini çoğaltır
bir solucan vücuduna yeni bir halka ekler
döllenir acı. sevişme daha da erselikleşir

- hü'yü tanıdım size anlatmalıyım bir gün
size bir gün mutlaka hü'yü anlatmalıyım

geceyse
tükenmişse güneşin güçlülüğü
gök gözlerinin buğusunu yansıtır
senin acın acıların ölümüne gebedir
korkma yavrum
ne gece ne geceler senin
suçsuz mızıkçılığını küçültemez
bir çirkini öpmek için uzattığın yüreğini

güzelleşip bir sevginin göğsüne yatmak biraz
biraz yorgun biraz korkak bir insan sevmek biraz
dayayıp sırtını gecenin duvarına
bir ölünün ağzını dudağını öpmek biraz

yıldızlar sayılmaz: hasret uzakta
ben sevgiye hasretim, sevgi uzakta

ey kanımda tefler çalan mevsimle gelen
sesimi çakallarla boğan gece
hüznüme vur acımı soy
beni de kuşat
boris karlof kadar masum yüzümü
karanlığınla frenkeştaynla
çünkü artık büyötmeliyim içimde nefreti
kalbim ki yıllardır iyiliğe abone
nerde bir insan görse
bırakır sevgi kuşlarını
çünkü o bağışlar yargıçlarını
kendi yasalarını kuramıyan yargıçlarını

ey gecede unutulmuşluğumun suçluları
ey yanlışlığın yanlış yargılayıcıları
suçum: nefreti öksüz bırakmak
savunmam: sevgimi yüceltmek içindir
sakalım yok biliyorum ama kötü değilim
büyükleri sayarım küçükleri severim
çocukları incitmeden severim, kadını öpmesini
bilirim

sizi de sizi de öpmesini bilirim

- ana ben çok yalnızım, benim başka sevgim yok
içimde utanç çiçeği gibi büyüyor hü

kural tanımayan sevgim benim
aykırım fizikötem doğaüstüm yanlışlığım
aşkım, sevgili yanılgım benim başyargıcım
nefretim nefretim nerdesin

kalbim
bir gün elbette sana hükmedeceğim

elbet geçer bu hüzün mevsimi
bir baykuş bir serçeyle arkadaş olduğu gün
o gün size sevinci de anlatacam
bir solucan bir leylekle çiftleştiği gün
o gün bahar mevsimidir size aşkı anlatacağım

ve bir gün elbette yıldızları sayacağım

- gelin kucaklayın beni, yıldızları sayamıyorum.

(Soyut, Nisan 1969)

Karınca Fil

hep kurşunlamışlar yalnızlığı çoklar sokağında
herkesler var olmuş
bir sen ben ölmüşüm

ölmüslük ne ki yaşanmamış mutluluklarda
ölmüştük ne ki tutkusuz yaşamlarda
ölmüslük karınca sırtında fil
ölmüslük karınca sırtında yalnızlık
ölmüslük çoklar sokağının karıncası

karınca ne ki nah şu kadar bir hayvan
ama o ne yük öyle sırtındaki taşınılmaz
karınca mutsuz mu dediniz nedir o
çoklar sokağında yalnız mı kalmış
ben de yalnızım çoklar sokağında ben mutsuz

kurşunlanan ben miyim karınca mı
yalnızlık mı biziz o işte
çoklar sokağında yalnızlığı kurşunlamışlar
baksana herkesler var olmuş
bir sen ben ölmüşüm -neyiz şimdi-

karıncanın başı hep öne eğik mi
karınca hep neden korkar biri mi basar sırtına
kim ölür sonra karınca mı ya üstündeki fil
o ölür mü hiç be o kocaman hem yüksekte
karınca var altında ya ben ah ya ben

karınca dostuma selam
karınca dostuma sabırlar versin üstündeki fil
karınca dostum mudur tanıycam galiba
ben miyim ben de kim
ah tutun kurşunları dayanamıycam bak yaşarım belki

çoklar sokağında yalnızlık yok şimdi
miyavlıyan birileri yemiş karanlıkları
hep kurşunlamışlar yalnızlığı çoklar sokağında
herkesler var olmuş
bir sen ben ölmüşüm –ne yaman filmiş öyle–

(Forum, 15 Nisan 1969)

Mumsöndü

çalınmamış kapıları biz çaldık korkusuzca
hep kötü bakışlı insanlardı karşımıza çıkan
ama hiç korkmadık kötülüklerinden ne var ki
nasılsa yaşamıyorduk açlığa inat
korkmak da neydi kötü bakışlarından
onlarda olmıyan birşey vardı tek kozumuz
küme küme mutsuzluğumuz vardı onları
korkutacak
sonra bıkırtı umudumuz vardı az da
olsa tanrı avlusunda güvercinlerden çaldığımız
hiç olmadı güvercinleyn olabilirdik sanıyorduk
çalınmış umudumuza güveniyorduk
mutsuzluğumuza

yürekllice çaldık ilk kapıyı korkmuyorduk
kötü bakışlı insanlardı karşımıza çıkan.
korkmuyorduk
önce ekmek istedik ellerinden yaşam istedik
utanmadan
tuttuk her şey diledik varlıklarına
onlar ilenç döktüler ellerimize kahkahalarla
tanrılık istediler tapın dediler tiksindik
sonra ölümler diledik –herkes kendi tanrısından–
üstlerine
kör oldu gözleri güneşsiz kaldılar
acıdık mum ışığı tuttuk gözlerine

bana mısın demediler ama biliyor musunuz
teşekkür bile etmediler üstelik
yine hep kovdular bizi yaşam eşiklerinden
sanki bir onlar vardı evrende yalnızca
sanki bir onlardı güzel yaşamlı mutlu
ya biz neyiz biz biz neyiz ya
biz hep bir dilenci hep aç hep yoksul
hep çalınmamış kapıları çalmak zorunluğunda
birinci sonrası kapılar hep birinciye benziyordu
hep kötü bakışlı insanlardı karşımıza çıkan
ne ekmek ne mut ne yaşam
bir bıkkınlık bir bıkkınlık çöktü gözlerimize
kapayıp tanrıyı arıyalım dedik yardım eder
hani bıkkınlık umudumuz vardı ya güvercinlerden
çaldığımız
tüm güvenimiz oydu işte, yardım eder
birinci sonrası kapılar hep birinciye benziyordu
tanrıyı arıyalım dedik yardım eder

son çaldığımız kapıda kimseler yoktu
kapının ardında bir boşluk bir boşluk ki sormayın
ne ekmek ne mut ne yaşam
hepsinin en güzeli
tanrıyı gördük –inanmayın– tanrıyı gördük
dayanamadık
ÖLDÜK

(Forum, 15 Haziran 1969)

İğdiş Bedevi

atlayıp karıncama biraz eski bir çölü
yetişmeliyim yüreğimin haydutlarına
babama ısmarlayıp ceninden kılıcımı
ey benim erginliğim belki yine gelirim

dehlerim karıncamı bir uzun yolculuğa
o maki tarlasında yırtılırken acılarım
bitsin derim kaktüsler başlasın dikensiz orman
kim demiş kervanların soygun kılavuzuyum

bay hörgüç size ilk kez raslıyorum bu yörede
ben bedevi ordusunun barışsever bir eriyim
o dikenli çalıları kim koydu buralara
beni biraz bağışlayın karıncamı severim de

kum fırtınası napar ki üç gözüm kör
siz küçük çöl çapkınları girecek delik mi
arıyorsunuz
önce terbiye edin serap denen oruspuyu
kaç yiğit öldürdü kuru memelerindeki zehirli süten

nasılsa vardım kumdağının ardındaki o kabileye
iyiliksever şeyhim size bir sürprizim var
kırk karınızdan kırkıyla yatmak istiyorum bir
gecede
bana şeyinizi ödünç verir misiniz

çöl çiçeği abbasla yattığından beri
bir mutlulandı karıncam bir güçlendi aşkolsun
ben hep derim bir yürek bulunmaz kolay kolay
bu taş oyuğun önüne nasıl geldim bilmiyorum

girdim bir mağaraya gördüm kırk haramiyi
yüreğimin çevresinde ayın yapıyordu kırk eşkiya
babam ceninden su vermiş kılıcıma
yüreğim diri ve haydut bağışlar
biraz eski bir çölden bir uzun yolculuğa

(Soyut, Haziran 1969)

O Eski Bir

bir gün ben
çocuk olucam. olucam
kanıma güller takıcam
eskitip yüreğimi çarşılarda pazarlarda
tanrıya şeker alıcam
koparıp ellerimi kitaplardan, kitaplardan
nedenleri niçinleri sorucam.

bir gün ben
güvercin olucam camilere camilere
konucam korkularımın uykularına
çekip göğsümde birleşen ellerimi
gökyüzüne uzanan parmaklarımla
yolucam tüylerimi, tüylerimi
camileri kirleticem, tüylerimi
o beni birşeylerden kurtarmıyan
yüreğimi tüylerimden kurtarıcam.

bir gün ben
ergen olucam. olucam
ısıtıp kanımı ceninlerimle
kitapları insanları ve tanrıyı
en kirli çamaşırlarını vücudumun
arındırıp kanımı ceninlerimle
erkek olucam. olucam ve
erkekliğin ne işe yaradığını
louis charles royerden sorucam.

bir gün ben
büyücem. büyücem
delikanlı olucam. kızlara
baktıkça yüreğimin küçüklüğüne
eski bir çamaşırı anımsayıp
kirli bir çamaşırı anımsayıp
hıncımı dudaklarımdan alıcam
dolayıp öfkemi sakallarına
sakallarımı dolayıp öfkeme
sevişmeyi kendime göre seçicem
sevmeyi
yüreğimi kanımı kırmızı gülleri
çok sevmeyi
bana ait olmıyan şeyleri
ve öğrenicem daha çok sevmeyi
yüreğimden kanımdan kırmızı güllerden
bana ait olmıyan şeyleri.

ah ben niye vurgunum bunca
kanım kadar benimsediğim
yani hiç sevmediğim
çok sevdiğim yani
yani ben şaşıyorum
şakıyan bir bülbül görünce
öten bir karga görünce
şaşıyorum
tanrıyı pazarlarda görünce.

bir gün ben
büyürsem bir gün ben
baba olursam bir gün ben
masal anlatacım çocuklarıma.

(Forum, 1 Ağustos 1969)

Şiirler

acı yaşamak
bizim en eski çağlardan kalma yanık
türkümüz
öylesine kısık ki sesimiz
ne duyurmasını ne söylemesini biliriz

kör çıplak ayaklı kişiler
küçük adımlı kişiler
üç adım ötesinde yaşamamanın
birbirine düştüler

dinmez gökyüzünün avuçlarında ellerim
büyümeye korkulu topal bir sancı
korkudan başkaldırıya gelişen
kaskatı tanrısal bir acı
bakardık bakardık imrenmeye korkardık
en özentisiz şeylereydi açlığımız
ölüme bir vardı süreç
dinmedi dinmedi acımız

beklemek ölüm gibiydi bekledik
bugün dedik yarın dedik olmadı
böyle doğduk büyümeye korka korka
umudumuzdu gücümüzü kalmadı

işte ellerim böyle tutsak gökyüzünde
çekerim çekerim gelmez
sanır ki gök doyurur açlığımızı
bir gökü yemekle acımız dinmez

biley bitey kemirgen bir düzenin
kopardığı yüreğim
bir soygun karasında
ak ölüm savaşçısı
kırılır dalgalar
vurdukça yüreğime
kanım deniz suyudur
saçlarımı besliyen

baş kaldırır
başım benim
biçkin bir orak gibi
yüreklenir yüreğim

yeniden
yeniden
yeniden
birşeylere

(Forum, 13 Ağustos 1969)

Tamirat

ne kadar üstelesem yanlış bir değişimi
bir proleterin oğlu olduğuma inandıramıyorum
kimseyi
inandıramıyorum babama bir proleter olduğunu

babam çok eski bir partizan
kötü bir halk partisinin kalıntısına yamamış
nefretini
acıyı ve bir dönemi benden iyi biliyor
ne zaman içki içsek bir cuma gecesi ertesi
açlığı ve yoksulluğu benden iyi anlatıyor

benim bir abim iki abim varmış
açlık ve yoksulluk kötü bir şefin döneminde
ikisini de almış

Çünkü dönem o d nemmiş
ablalarım kalıntı toplarmış
pazardan abilerim buz satarmış

babamsa memur ayakkabılarının tamiratına
nefretini yamarmış

annem bir sabır küpü
annem bir acı küpü

acıyla beslemış yüreğini
yoksulluğu ve açlığı acıyla doyurmuş

ve acıyla büyütmüş bebeğini
acıyla doğurmuş

ben işte eksik bir birikimin tortusuyum
gemişlerde yoğrularak ocukluğum
bana hep acıyı ve hüznü öğretti

ezilmişliğin kompleksiyle büyüdüm böyle
yaşıyamadığım günlere özlemlerle
yaklaşmak istedikçe burjuva özentilerine
sınıfım çekiyordu utandırarak beni
yaklaştıkça üşüyen damarlarımdaki hınç
çekildikçe yanıyordu sınıfımın ateşinden

ben işte bunun için
bir burjuva kuklasıyım, korkak
ve acemi bir militanım
hüzne ve yalnızlığa yakın

gördüm ki bir cuma gecesi ertesi
babamın eskimiş bürokrat ayakkabılarının
tamiratına

nefretle vurduğu örsü ve çekici
öfkelerini köseleden ayırdığı bıçak
açılmış bir gül gibi duruyor önümde

vur gülüm vur gülüm vur gülüm
vur sen de burjuva ayakkabılarının altına

artık ne soğuk damarlarımdaki ne sıcak
sadece bıçak gülüm sadece bıçak.

(Forum, 15 Eylül 1969)

**Kadercinin / Kendine Tapmadan Önceki
Son – ya da Sona Yakın – Öfkesinin
Bir Dünya Görüşünün Yorumuna
Başlangıç Olan Çelişkili Kötü Şiiridir**

**açtık çok açtık çok çok açtık
ekmek istedik kadın istedik tanrı istedik**

ve oturup ağladık niye
ve niye hiç görmemiş gibi sanki
oturup hep birlikte ağladık ona şaşıyorum
ona şaşıyorum biz sanki hiç ekmek görmedik
yemek için
hadi hiç görmedik diyelim/çok doğru/
sanki hiçbirşey de mi yemedik

bak biz helva yedik güneşe karşı
/şapka alıcak paramız yoktu/helva yedik
sonra güneş yedik yüz derece sıcaklıkta
şart değildi biliyorum güneş yememiz
güneş onlarındı biz hırsızız hem valla hem billa
hem valla hem billa biz toprak yiyorduk o
zamanlar
biz toprak yiyorduk o zamanlar katık olsun diye
güneşi de yedik yüz derece sıcaklıkta hırsızız valla

bak biz daha neler yedik
inanmıyacaksınız ama hem valla hem billa
eylüllerden tutun da nisanlara kadar
göğün saralı günlerinde yağın yağmurlarda
ve de vıcık vıcık çamurlarda
ve de en bi fena havalarda
/biliyorum inanmıyacaksınız ama/
ayaz yedik soğuk yedik hem valla hem billa
yağmur yedik çamur yedik kar yedik
ve de eylüllerden nisanlara kadar
umut yedik umut yedik memetler gibi

hadi hadi söyletmeyin biz daha neler yedik
yüzüne tükürülmez adamlardan tekme yedik valla
çelme yedik tokat yedik alışkınız acımayın bize
o yüzüne tükürülmez adamlar var ya
onlar bile hep bizden yediler
yediler kollarımızı ellerimizi tırnaklarımızı
yediler gücümüzü terlerimizi
güç deyip ter deyip önemsemeyin
bizim günboyu kullandığımız şeyler
ama biz yiyemedik oh deyip
kollarımızı ellerimizi tırnaklarımızı
ve de gücümüzü terlerimizi

hadi hadi biz daha neler yedik
ot yedik ***et yedik***
/bok yedik/

**açtık çok açtık çok açtık
kadın istedik tanrı istedik**

ve oturup ağladık niye
ve niye hiç görmemiş gibi sanki
oturup hep birlikte ağladık ona şaşıyorum
ona şaşıyorum biz sanki hiç kadın görmedik

biz galiba hiç kadın görmedik/çok doğru/
biz iş gördük güç gördük kadın görmedik
zaman mı bulamadık ne/biz kadın görmedik

ve bir kadın aldık çarşıdan birşeyler umarak
kadın dediler soy dediler soyduk
giysilerini soyduk kadının ve şeylerini
ve salt kadın dediler salt kadındı şimdi o
salt erkek bekliyordu şimdi biz salt erkeğiz
salt erkeğiz ve çok açız dayanamadık
soymayı sürdürdük kadını gözlerimizle
ve soyduk giysilerini kadının ve şeylerini
ve soyduk saçlarını dudaklarını ve gözlerini
tardieu gibi
ve soyduk birşeyler umarak derilerini etlerini
ama hep birşeyler umarak soyduk her şeylerini
ne çıktı karşımıza biliyor musunuz sonunda
salt kadın yerine salt kemik
ve kemikler arasında kirli bir yürek
çirkin korkunç bir iskelet
oysa hep başka düşlemiştik kadını
en iyi en güzel ve sısacık

ve de temiz yürekli/yani kadın
yani kadın/
biz çok açtık kadın istedik
yani kadın yani sevgi yani aşk
ama en iyi en güzel ve sısacık
ve de temiz yürekli
yani kadın

açtık çok açtık çokçok açtık tanrı istedik

ve oturup ağladık niye
ve niye hiç görmemiş gibi sanki
oturup hep birlikte ağladık ona şaşıyorum
ona şaşıyorum biz sanki hiç tanrı görmedik
hadi hiç görmedik diyelim/çok doğru/
tanrı da mı hiç görmedi bizi

hep bilinen şeyler gibi yinelemek
ama yalnız yinelemek hep yinelemek hep umarsız
- sen n'apıyorsun orda sen n'apıyorsun
- hiç sigara kutusu topluyorum yerden yakıcam
- bak bir odun düştü arabadan alsana
- yok onu öteki alsın o çok yoksul
- kamyonu geleyim mi abi kamyonu iyi taş taşırım
- beş liradan fazla vermem bak hava çok soğuk
- manton yok mu senin bu kış kıyamette
- hırkam eski biraz ama olsun
yüндür tutar gene çıplaklıktan iyidir
- bu adam deli mi ne yırtık gömlekle bu soğukta
- ben karı iki beş de çocuk yedi bir de tanrı sekiz
kim ısıtacak bizi kim doyuracak bizi
“-inandığımız tanrı –da– yalnız bıraktı bizi”

başılatıcı olmuyor ey başlatıcı olmuyor
bilmem nerelerdeki özgürlük şarkıları
bizim özgürlüğümüzü bunca kısıtlamışken

tutsaklığımızı sürdürürken ezerken ezdirirken
kurdukları düzende kayırdıkları güçlere

kayırdıkları güçlere sanki biz insan değiliz

gökyüzüne uzanmaktan yoruldu ellerimiz
ne isteriz ne isteriz bilseniz
bilseniz inanca karşı gelmek ne zor
bilseniz ekmek yemek su içmek ne zor
bilseniz mutluluk ah mutluluk
mutluluk çok ötelerde şimdi
nedensiz isteksizliğiyle vermekten kaçındığı
bizlere

bizlere yani kendi yarattığına
/ne gülünç kendi yarattığına/
mutluluk çok büyük ve çok ötelerde şimdi
tanrı kadar
ulaşılmaz

/bir ulaşsam bir ulaşsam yok mu ya bir ulaşsam
kimselere bakmıycam kimselere bakmıycam
ama gücüm ama gücüm ama gücüm kısıtlı

valla bıktık billa bıktık yaşamaktan
ben insanım dedik günahkâr olduk
ben tanrıyı dedik günahkâr olduk
ben günahkârım valla

ben günahkârım valla ve de tüm günahlarını
insanların
topladım omuzlarıma/ben günahkârım valla/
bir hafifledim bir hafifledim ki sormayın
günahlar ne hafif şeyler öyle ve de ne güzel

ben hep tanrıyı düşündüm tanrıyı sevdim
ben hep tanrının dediğini yaptım günahkâr
değilim
baktım hiç düşünmedi tanrı beni hiç sevmedi
baktım tanrı hiç yapmadı dediğimi

töbe töbe ben günahkârım valla

kaynattım üç tencerede üç ayrı aşı
ekmeği kadına kadını tanrıya tanrıyı ekmeğe
üleştirdim

(Forum, 15 Ekim 1969)

Bir Gün Sevişmeyi Bana

kandan
ve ceninden bir gün daha
başlarken
bir dalı kanatıyorum tırnaklarımla
ağızı açılmamış bir g le dokunuyorum

geceden kalma bir şeyle oynuyor kalbim
bugün biraz daha yorgun başlıyorum

sabah

yeni doğmuş çocuk çirkin ve sisli
vurdukça ilk ışıkları pencereden içeri
kımıldadır içimin ölü dolu coşkusu
güneş bir ürkekliği gizliyemez
ne olsa çözülmez yüreğimin kuşkusu
gün. o sevecen çığırktan
beni yeni bir oyuna çağırıyor
yalnızlık yenilmiyen gıladıyör

bana eski bir ölümü anımsatıyor
sabaha

taşıyarak bir celladı odama
aşkımın ve bırakılmışlığımın celladını
hüznümle ve çirkinliğimle yargılamadan beni
tanıdığım bir ölümle tehdit ediyor
yalnızlık her sabah öldürüyor beni

çözerek gecenin ipliğini hızımla
hüznümü ve yalnızlığımı sarıyorum sabaha

adi bir etiketi yamayarak üstüne
boyna genişliyen bir orospu gibi
genişledikçe küçülen bir orospu gibi
aşksızlığım küçültüyor beni
korkum ve çirkinliğim utandırıyor beni
gecikilmiş bir aşkı yaşamıya
cinayet tek kurtuluşa bir yanlışlıktan
önce acıya direnmesini öğrenmeliyim

eskitilmiş bir kurşunla kaplıyorum yüreğimi
acıya ve aşka hazırlıyorum

hergün yeniden yaşamak
boşalan bir birikimi kocamış acılarla
uzuyan bir ölümü bitimliyen vücudum
yani istek, o hep tiksiniç görünen
çirkin ve güzel orospu, yeniyetme
bir çırpınışın yorgunluğu yüreğimde
o hep güzel görünen bana
çirkin ve güzel orospu
vücudum, seni seviyorum

acıyla büyütüyorum aşkımı
bir bana sevişmeyi öğretecek.

(Yordam, Kasım-Aralık 1969)

Her Şey Tekrardır Biraz

öperse sakalımı biralanmış bir berber
aşkımın civcivleri kanatlanmış
merhaba
şiiirlere kılıç çeken gökyüzü
yerin bu şiirde de bir çocuk ağlamasıdır
(yerin bu şiirde küçük bir çocuk ağlamasıdır)
yani ki sen

EY

li bir heple başlıyan
hüzünlerin ve yalnızlığın bekçisi
bütün şiirlerin babası
üvey
babam
merhaba
EY
(artık küçül)
-ey-
acıların güç çeşmesi
suyun artık beslemiyor çocukları
ey babam
merhaba
olmasa babamın karısı
büyütün artık beni

(ağlamak acıların yontulmuş biçimidir
hüzünse bir çocuğun gökyüzünü sevmesidir)

yorgunum bir gülü devşirmekten
görseniz/artık
yüzüm
bozulan bir çiçektir
evde kalmış kızların göğsünde sık bulunan
beni solduran akşamüstleridir pencerelerde
çünkü hüznü hüznün besler yalnızca
merhaba

diyorum bir acıyı ikiye bölmek
bir elmayı ikiye bölmek kadar güçtür
görseniz/artık
yüzüm
bozulan bir dengedir
bir serçeyi gökyüzünde barındırmaktan kıyan
(bence bütün serçeler yaşlandıkça serçedir)

güneş (ki göğün orospusudur)
yatar da çirkinliğin baykuş kuşuyla
unutur bir serçeyi kendisiyle sevişmeyi
şimdi yaşlanan bir gökyüzüdür hayatı
aşkı ve sevişmeyi kendisinde ariyan
merhaba
diye bir ses nerden
gelirse küçük bir çocuğun
(serçeleri çok seven bir çocuğun)
eskiyen yüzüdür güneşe karşı

(babam benim
annemi sana emanet ediyorum)

(Dost, Nisan 1970)

Merhaba Canım

ben az konuşan çok yorulan biriyim
şarabı helvayla içmeyi severim
hiç namaz kılmadım şimdiye kadar
annemi ve allahı da çok severim
annem de allahı çok sever
biz bütün aile zaten biraz
allahı da kedileri çok severiz

hayat trajik bir homoseksüeldir bence
bütün homoseksüeller adonistir biraz
çünkü bütün sarhoşluklar biraz
freüdün alkolsüz sayıklamalarıdır

siz inanmayın bir gün değişir elbet
güneşe ve penise tapan rüzgarın yönü
çünkü ben okumuştum muydu neydi
bir yerlerde tanrılara kadın satıldığını

ah canım aristophones
barışı ve eşek arılarını hiç unutmuyorum
ölümü de bir giz gibi tutuyorum içimde
ölümü tanrıya saklıyorum
ve bir gün hiç anlamıyacaksınız

güneşe ve erkeklğe büyüyen vücudum
düşüvericek ellerinizden ve
bir gün elbette
zeki müreni seveceksiniz
(zeki müreni seviniz)

(Dost, Haziran 1970)

Beyaz Ölüm Kuşları

sonra bir gün anneler de ölür
böcekler ve kertenkeleler ölür
boşalır suyu havuzun kum şeddi yıkılınca
sivrisinekler ve kağıttankayıklar ölür

sonra o gün çocuklar da ölür

biz hepimiz önce küçük bir çocuktuk
sonra büyüdük hepimiz çocuk olduk

balçıktan bir külçe olan döller
en iri elleriyle kepçeliyen
ve biçimliyen
ve hep önce kendisiyle biçimliyen
o dehşetli yontucuyu
doğumu ve gebelik sanatının bütün hünerlerini
sütten bir mermere eşsiz bir incelikle işliyen
anneyi o usta nakkaşı
unutmadık

nce anne doğurdu çocuğu acıya
sonra ocuk acıya anneyi ve ölümü kattı
sonra her şey ve herkes çocuktan var oldu

geçti sarp kayalardan aştı nice dağlar
iti ağulu sütünü hayat denilen annenin
sıkıntının kutsal kabında yıkadı ellerini
hüznü kuşlara dağıttı unutmasınlar diye onu
acıyı gömdü toprağa gayrı açar mezarlık çiçekleri

böylece vardı bir ırmak kıyısına
anne bir tedirginliktir nerede olsa
bağırgan bir karmaşadır onun sesi
takılır gibi eski bir gıramafona titrek bir iğne
-bu ayıp bu günah
bu çok ayıp günah
- el ne der sonra
ayak ne der
bırakmaz çocuğu çocukça yaşamıya

ama bir gün anneyle de hesaplaşılır

çocuk yalnız annesine yaşar çocukken
anne yalnız çocuğuna yaşamaz anneyken
bölüşür anneliği babanın kasiğında
çocuğun bakışında çelişkidir büyüyen
ağlamak bir soru olur sevginin yarım payında
- ah baba
niye baba

ve bir gün babalar ölür

tanrı bir ürpertidir çocuğun yüreğinde
her tanrı biraz baba gibidir
yiğit ve erkektir çocukları koruyan
umacılar ve peri masallarının korkulu padişahı
çünkü tanrıyı yaratan ve öldüren şeyler aynıdır
vurunca acının ilk gölgesi yaratır kuşkuyu
acının padişahı elbette zalim olur
ve bilincin duvarına çarpınca şaşkınlığı
bir soru önce acıya sonra acıya uzanır
- hey tanrı
hani tanrı

böylece bir gün tanrı da ölür

şimdi annenin yüreğinde ısıyandır
sevginin ıslak soluğuyla örgülü tapınak
bir gün bir kalem bir hokka içindeki kana bulaşır
akıtır mürekkebini sevda denilen papirüse
hani ki bir kuş gelir bir tapınağın duvarına yuva
yapar
çökertir tapınağı daha bir güzelleşir yuva
işte artık ne anne ne tapınak
yıkılır gözyaşlarının sığınağı da

sonra bir gün anneler de ölür

gelir gıcırtısı bir tüfek tetiğinin
öfke yalnız tekliğı besler büyür çocuk
çocuk büyür
sesi nemli yine elleri yine soğuk
hayat sığmıyorsa gövdene yüreğini sığdır çocuk
nemli bir sesi sığdır o gittikçe nemlenen
çocuk çocuk sana bir dost gerek

işte yeniden giyiniyor kendini çocuk
bir çiçek gibi kopardı başkalarına uymıyan
yanlarını
kendini üstlemişsin var olmak için susmalar köprü
çocuk çocuk sana bir aşk gerek

sen iyilikler ve güzellikler uzmanı
suskunun gizemli sabrı
bir teraziyi en iyi kullanan
iğnenin ve ipliğın mercek gözlü büyücüsü
karnaval gecesinin eēlentisiz parmak  ocuēu
ey hayat canbazı
ey ip ŐaŐkını
ezberle o incecik tel üzerinde
hayatı dengeliyen asayı:
aşkın ve dostluēun ayrımı yoktur
 ocuk ikisini de doēuran Şey aynıdır

bir kuşa bakarken hüzünlendiren, bir
g le baktıkça yürek kanatan, bir y reēi
açmadan solduran, bir kadınla yatarken
 ocuk gibi aēlatan, uyuz bir kedi
gördükçe kanı kudurtan, suyu yüz
derece sıcaklıkta donduran, anneyi
 reten babayı coşturan  ocuēu
güldüren, seni izmirlere çılgın gibi
koşturan, bir vagon penceresinden
Şaşkın baktıran, bir mektubu ısrarla
bekleten, umudu dalında çürüten, acıyı
dayanılır kılan bir çıbanı irinle onduran
aşka merhem sürdüren, güneşsiz bir gök
gördükçe öldüren öldüren öldüren.

sevgi: tragedyanın kaynaēı yaşamın kökeni
insanı var kılan umut

ah nasıl ayrılır aşk ve dostluk birbirinden
can canı sever ötesi yok bunun çocuk
ölümü ve ölümün ölümsüzlüğünü
çocuğu ve çocuğun ölümsüzlüğünü
sevgiyi ve sevginin ölümsüzlüğünü
ah elbette aşktır dostluğu mayalayan
ama kim anlatabilir bu parmak çocuğa
bir dostla bir sevgili arasındaki ayrımı

hayırlara evet'lerle direten
çirkini öptüren kötüyü sevdiren
aşkı sevgiliyle değil kendinle yorumla
kim ki kendini açığa komaktan korkmaz
o saygın bir insandır
herkes kendi yorumunun cellatıdır biraz da
böylece lady chatterley de sevilir giovanni de
böylece lady chatterley ve giovanninin sevgilisi de
elbette her aşk yalnızca kendine sorumludur
ama elbette her aşk yalnızca kendine sorumlu
olunca
bir gün aşk ta ölür

ve başlar sıkıntısı kurlsız bir çelişkinin
yapışkan bir sevişmenin sancısı doldurur
boşlukları
ve tutku aç bir güve gibi kemirirken sevdayı
dölün pasıyla bulanırken sevginin beyazlığı
ah şimdi kim inandırabilir bu eski çocuğa
aşkın ve dostluğun varlığını
bir gün ansızın yiter dostlar ve sevgililer
etin ve kemiğin sıcaklığıyla solar sevdalar

işte o gün her şey ölür

şimdi bu yüreği nerelerde beslemeli
bütün saksıları kırılıyorken güneşin büyüsiyle
ve ölümler ilençliyorken en masum sevinçleri
ve her sevgi kendisiyle çelişiyorken
şimdi bu nasıl doğmaklar olur yeniden beyazlara

ama şimdi kim kandırabilir sizi
bir ölünün hayat kokan ağzını öpmek için

(Soyut, Haziran 1970)

Eksik Bir Gün İçin Şiirler

ve sevinç güzel bir denizle başladı
ve güneş ipi kalınlaştırıyordu
sonra ansızın uzayıverdi ip
bir ucu orda kaldı
bir ucu bende
ve iki u arasında sıkışan
karışık bir sevgiyi acabayla büyüten
bir güzelliğın negatifini büyüten
ince bir yreğे dayanamadı
ip
koptu
sevinç
güzel bir denizle kaldı
ve güneş bir bulutla rahibeleşiyordu

sevgilim
bugün
helva yedim şarap içtim göğ'e uzandım
avuçlarımda hüznü bir aşk
ince kemikli bir eli okşuyorum
göğü okşuyorum
yabani bir diken batıyor avuçlarıma
bir çakıyla parmağımı kesiyorum yanlışlıkla

sanki bilerek yanlışlıkla kesiyorum
sanki aşkı kesiyorum
aşk parmağımda yanlış bir uçurum

dokunurken bırakır ürkek bir martı gibi

çünkü deniz orada

- ben alışkın değilim bir eli martılamıya

çünkü deniz orada

çünkü deniz orada

- heyecan verir bana

aşk

çekilir kuytusuna

uzar gider gecede

bırakarak cinsel tortusunu

sevgi

denizin başlangıcı

- seni koruyacam
tamamlıyacam
-seni
kazanmalıyım
istediğim kadar beslerim
seni
büyütürüm içimde
seni
çok çok çok
bir şey ver bana
- seni seviyorum

(Dost, Eylül 1970)

Müfreze

Gelirdi

ağlamanın düğmelerini ibrişim ipliklerle sargılayıp
iliklerdi, dünyaya uyumsuzluğunun sosyo-ekonomik
labirentlerini bilirdi de, kimse ayrık yorum
yeteneğinin toplumsal aşāsamalara yengi kılıcı
çıldırııcı sessizliğini görmezlikten gelirdi.
öyleyse kimdi teklik yargıcı, kimse, çünkü kim savaşın
çoklara karışma bilincinin erteleyici umutsuzluğunu
okşamıştır. kimse çünkü kimse gülmeyi
yedirememiştir. yürek atışlarını annesini düşünen
beyannamesinin yazıcısını kutsayan daktilosuna,
elbette bir daktilo hiçkimsenin gözyaşlarıdır.
çünkü hangi tuşa vursanız o sizin seçtiğinizdir,
çünkü hayat en çok da tuşlardaki kapıların
yer değıştirmesidir.

Ürkerdi

kırılmış bir eylem kuşunun gagasındaki notaları bir kendi çözerdi

de ondan, cik cik cik seke seke ben geldim, yangına körükle giden erlere körük yapan ellerle geldim, ben yalnız körük yapmasını bilirim, körük kullanmasını bilmem, bilmezsem kim benim patronumu kutsadığımı ustalarımaya yeğleyebilir, elbette hiçkimse, çünkü hiçkimse patronlarının saygılı kölesi değildir, sizin bile kaç kez annenizi ağlamadan düşündüğünüz geceleriniz olmamış mıdır.

Kaçardı

çünkü hiçkimse białırlı bir cenin kadar zayıf olan potansiyel

gücünü kendi varoluş sorunu için kullanmasına izin vermezdi

de ondan, vajinadan fışkıran bir bebeğın yanaklarını ilk kez

annesi öperse başka kimse öpmez mi hadi vietnamlı insanlar

savaş içinde sevişir diyelim, türkiyede hiç mi savaş yok yani,

ben şimdi hangi yanağımı leyla halite uzatsam türkiyeli gerillacılara vuruluyorum.

Hesaplaştırdı

bir gün yenerim isyanımı, bireyci bağış böceklerinden
müfrezeyle katılırim ordumuza, emekçi tekaüdü babamı da
alırım yanıma, (o üniversiteli oğlunun eylemcilerden
olmasını

istemezdi.) hadi yığın taşları kuyunun ağzına, babasına
kendi

kavgasının bilincini veremiyen neferler şahları mat etmeyi
nasıl öğretir.

aha ben daha satrançı iyi öğrenemedim galiba onunçin
mızıkçılık ediyorum sanıyorlar.

(1970, Eylül)

Korku

sancılı bir gün bitimi
yatsı
ve başörtü
boşalır mı acılar günde BEŞ
VAKİT az
gın bir yiyici olur
düzen, ki acılar birikir ON
OA
var
-mı-dır insan
ki başkaldırmaz çobana

ah yoksulluk ah
acılar
ve insan.
nedir seni böyle güçsüz ve
namaz kılan

kurtulmak ah evet
kurtulmak
şeyden
şeyden
şeyden
ah kurtulmak çok güç
DEĞİL olursan GÜÇ
kurtulmak ah evet
kurtulmak
yatsı ve
başörtü ve ezan

ve en eksik muhammet yanlarımla ben
ve sen
ve acılarımız
yaratır TANRI -kurtuluşa katkı-
sevap günah LAR
ezan
la gelen
-ki inançtır bu-
düzen
LER ezen
ezilen
le gider
yatsı ve
başörtü ve ezan

en suçsuz sığınaktır
sancılı bir gün bitimi
ki güç verir güç SÜZe
kurtulmak için
kurtulur
mu insan
kurt
ulur
ken
-düzende-
ve insan
DA
var
ken
-korku
ki engeller başkaldırmayı
çobana
aH kurtulmak.

(Ulus, 4 Şubat 1971)

Adak

-Yurtlarını yiğitçe savunanlara

1.

nasıl anlatsam
değil, nasıl başlatsam
o şanlı günü
gecenin oynaşını
çılgın güruhu
kanlı düşmanı

2.

biç üçyüz yurtseverdik
üçyüz antlı yurt bekçisi
umutla beslerdik kanımızı
yediğimiz al alma
içtiğimiz nar suyu
her birimiz bir çiçek
büyüttükdük, görevimizdi bu
sevgiyle sökerdik ayırıkotlarını toprağın
sevgiyle ayıklardık yaramaz kurtlarını
açsın diye en güzel çiçek

3.

biz üçyüz yurtseverdik
bir gün sularken çiçeklerimizi
üçbin kişilik düşman ordusu
ve onun paralı sivil askerleri
saldırdılar yurdumuza

birden bastırıldık
kötü bastırıldık
ikinci güneşi vururken yüreklerimize

ve onunla beslerken çiçeklerimizi
ama andımız vardı üçyüz çiçeğe
vermiyecektik onu açtıran toprağı
bu yurdu, büyütüp göverten gövdemizi

silahımız çiçeklerdi
cephanemiz yüreğimiz
sayımız azdı ama
korkumuz yoktu,

kaç saat vuruştuk
kaç yüzyıl saat
sayımızın azlığına
düşmanın çokluğuna bakmadan
kan tutmuş üçbin düşmana
üçyüz yurtsever

daha da vuruşurduk
daha kaç yüzyıl saat
ah aymaz gece, oynas gece
iğrenç karanlığıyla gelince
yurdumuzun yarısı düşman eline geçti
üçyüz yurtsever yarısı düşman eline geçti

gözü dönmüş, kan tutmuş
çılgın güruh
kanlı düşman
öfkelerini tutsak ettiklerinden alırken
direnmek onları feda etmek demektir

ah kalles gece, kancık gece
sonunda teslim olduk işbirlikçi karanlığa

ama kul aşkına söylemeli
iyi direndik düşmana
üçyüz açılmış çiçek aşkına
iyi dayandık üçbin düşmana

4.

düşman ordusunun küçükbaşlarından biri
elinde bir aygıtla bağıyordu
-söz veriyoruz, namus sözü
namus sözü, kimseye dokunulmıyacak
kimseye vurulmıyacak, hiçkimse dövülmiyecek
teslim olun namus sözü

biliyorduk hepimiz
geçersek ellerine
korkunç dövülme ve işkenceler...
ama namus sözü verdi bir baş
dokunulmıyacaktı kılıma bile

düşmanın namuslusu
itin kudurmuşu

ah şaşıyorum nasıl ölmediğimize

üçbin kişilik düşman ordusu
ve onun paralı sivil askerleri
azgın düşman
çılgın güruh
kan mı tuttu sizi

vurdular, kötü vurdular
ne savaş kuraları
ne insanlık onuru
kara tarihlerinin
iğrenç bir zaferini daha
gövdemize kazdılar

gayrı bu kazıyla büyüyecek gövdelerimiz
biliyerek bilincimizin öfkeli keskinliğini

5.

bu vuruşmada ölü vermedik
ama ant içtik üçyüz yaralı
başlatmak için büyük savaşı
çoğaltıcaz üçyüzleri

açıncaaya kadar en güzel çiçek

(Ocak, 1971)

Pencere

pencereyi kapama
gök dolabilir içeri
sen neyi görebilirsin
ıslak bir bulutun ağışını mı

pencereyi kapama
kuş dolabilir içeri
sen neyi taşıyabilirsin
kırık bir dalın yükünü mü

Pencereyi aç
Solğun çıksın dışarı
Sen büyütmedin mi ciğerinde onu
Kokusu hayatı yıkasın diye

Pencereyi aç
Sesin sarsın dünyayı
Duyulur elbet ta ötelerden
Yürek kendini tanır

(Mart 1971, Yansam asa. 4)

Orman

yusufçuğum
kanadından mı vuruldun
Ben vuruldum.

av erken başlamadı
hanidir yaslı dağlar
bu tüy kimden düştü

hangi avcı, hayın avcı
gergin kanatlarının gölgesinde avlanır da
görmez mi ki, bilmez mi ki
kendi ormanıdır

usu gelişirken büyüyen tüylerinde
okşanır, onlar yalnız, arınır, parlanır
çoğalsın diye kanadının ormanı
yolunmaz ki, koparılmaz ki

yusufçuk yusufçuğum
kanadından mı vurdular, vursunlar
gün tanlayınca gövertisini
halk ormanı ışıyacak

bin yusufçuk uçucak
bin yusufçuk konuşacak

(Nisan 1971, Yansıma sa. 20)

Aygın

ben eskiden uzaklıklar, elyazması ve kırık bir sevinçtim, acının ve onarmanın bedenimi yuğduğu ak pak harç kuyusu, vuramadım kendimi temelli yapılara, sallantılı sevgi anıtı var ya şimdi, görenler şaşarlar hep ya, eskiden çok görkemli kulesinin ucundaki kocaman bir çalar saatin vuruşlarını gece gündüz kendi yürek atışlarıyla ayarlayan kimsesizler ülkesinin kıralı, az köle azad etmemişti ama, hiç kimse onun ülkesinin göğünü kucaklayan kocaman ellerinin takılı olduğu bedeninin rengini görememiştir, ama oturduğu kulenin o çok küçük dar açılı penceresinden dün-yaya açılmanın olanaklarını ince bir nakkaş gibi yüreğine işlemediğini de kimse söyleyemez.

eskidendi: elyazması nameler alırdın ve ne çok da yazardın, o küf kokulu yangın erlerinin kıkırdak sözcüklerle sıvadıkları sevgi iskeletlerine az mı can verdin, hangisi anlayabildi senin yorgun kanatlarındaki dirençli ulaşma isteğinin uzaklıkları emebilici gücünü ki onlar varoluşun acımasız kervanlarını yıllarca sahte bir yüzle dürüstlüğün örnek kılavuzları gibi hep kendi yansılarına sürüklediler, yanılığın ipek kefenlere sarıp ısrarla umudun doğurgan topraklarına gömmekten ne buldun sonunda kazancın göğsünü rüzgar acısıyla dağılayan bir yaşlı alışkanlık oldu, doğrunun ve yalanın adını koyamadın san. yanılğın bu.

ey bana titrek kırallığımdan miras kalan yüreğimle isyancı askerlerine şefkat dağıtan sevdalı tekliğim, artık çöz salgınının iplerini ve kavruk bir çarpıntı olan bireyci gizemini dünyaya bırak, senin yırtıcı kuşlar ve güvercinler arasından ustalıkla geçirdiğin ışıltısız kargın elbet saplanacak ilençli bir bulut bulur gökyüzü arenasında.

şimdi senin görevin eski elyazması namelerle geçmişin burgulu hznlerinin bıraktığı yaraları iyileştirmektir, sevincini uzaklıklara bölerek çoğalttığını beklemenin savruk tadını, kırık dostlukların yarımıyapalak itenliklerini de unut artık. nemli olan yaşadığının, yaşarken neler yaptığının, neler yapılacağıının, büyük küçük iğreti şeylerin bilincinde olmaktır, bu bilinci taşımak için her zaman erken sayılır, bunu bil.

hiçbir şeyin sonu yoktur.

bunu da.

bir gün nasılsa bütün acılar eskiyecek.

işte hayat; yıllarca eziyetini üzerinde taşıdığın ısrarlı bir gecikmeye doludizgin koşturacak ne varsa hepsi yanında, başkaldıran çalarsaatının vuruşlarını duy. yüreğini kurtar.

vur umudunu kalabalık ağaçlara
yorumla beslenen dallara köpürerek akan sulara
kır çiçeği kokusuyla aygınlaşan dağlara
kurcala yaşamının gizemli torbasını
ekmeğin ve terin kardeşliğini kıskan
sana toprağı ve aşkı öğretecek
hayat denen anneye koş

(Temmuz 1970, Yansıma sa. 4. 1972)

Sözcük

hey EY
anlamı kendine vurgulu büyü

kaç kez biçimledim seni
öfkenin keskin kılıcında yıkadım
ezilmişliğin katranından arıdım
görkemini yalınladım
yalınını görkemledim nice

gölgem eğildi de bir suya
seni gördüm, hem bildim, elbette sevdim
bir çiçek solmuşsa koklandığı içindir
rengini dünyaya bıraktığı içindir
bunu bildim, çünkü seni sevdim
seni ve senin o ad konulmamış
rengini, kanımı akıştıran kokunu

ve şimdi ısrarla bağırıyorum işte
en yüce görkemliğin
yalın bir parıltıdadır senin
bir özge can suyunun
yuğuran gövdesinde

hey EY
senin adın Deniz
engin Deniz
sonsuz Deniz
Deniz EYY

(15 Nisan 1971, Ulus)

Kokulu Böcek

(Özdemir İnce için)

ince bir sevda
çürütülen gül bahçeleri
ve şaşırtılan umut

hay bu sevda inceltmez seni beni

artık umut sözcüğü olucak
bütün şiirlerde ve herkeslerin şiirinde
çünkü umut bir kapının bir kapıya açılmasıdır
ki o da olsa esirgeyen ve bağışlayan yılgıcıları
adı en önde ve önemli olan güldür

şimdi çiziyorum altını
gülün ve kötü kullanılmış bütün güllerin
ki o nerde koklanmışsa koklanmıştır
herkesin ve hiçkimsenin yanlış şiirinde
adı elbette en çok yaraşan
gülün kendi şiiridir

şiirler
gül bahçeleri

hay bu sevda haylamaz seni beni

şarkıda sırtıtan bir şiir gibi beste
üstteki üç dizeyi

ve yılgıla ölgün bir kıral gibi
doğurgan üç sözcüğü

ince bir sevda
çürütülen gül bahçeleri
ve şaşırtılan umut

salgın ve bulaşık bütün şiirlerde

aman üç sözcüğü

hay bu sevda vareder seni beni

(Nisan 1970)

Yeryüzü Ağacı

kış geliyor
elim yaprak altında

es ey bad-ı semen
çatlak bedenime çarp kalbimi harmanla
gencelmiş tarih kabartmalarının haklılığı aşkına
beni kendime gebe bırak

kış geliyor
otobüs ne de kalabalık

yaslan bana yeryüzü ağacı
dikili gövdenin üretkenliği için
çıldırta bir gübre mi arıyorsun
kökünü toprağında dene

kış geliyor
koru gövdeyi pardösüm

ağzıma konucak kış kuşları nerde
tutsana elimi canıkom tarih tekerrürden ibaretmiş
Miş bir geçmiş zaman failiymiş
ey beşeriyet beni beş iftarda öp

şair olmak kolay değil yavrum
uzvun o kadar güzelken
bir yanda yaş ağaca balta vuran çokluk
bir yanda kanımı azdıran bokluk

beni artık hücre çoğaltmaktan da yargılarlar
zahir

(Ekim, 1971)

Kan Reçetesi

Kara bir gök için çok şey söylenebilir elbet

İşte benim bulutum
pas tutmamış sözcüklerden örgülü bir ağıt
alnına halk sıçramış neferlerin çılgar gözleriyle
sana
ey rengi tarihini utandıran elbise

Yüzün hiç yabancı değil
sen eski borazanların gedikli çalgıcısı
sesine küflü ambarların kokusu sinmiş
irin salgını, cinayet fotokopisi ve kangren
depolanmış
eskimiş tarih satıcısı ambarların kokusu.

Burnum duymuyor ama seni
uslanmış ıtır kokusunu da duymuyor
benim burnum
benim burnum
vahşi dağ çiçekleri, bozkır gülleri ve
devedikenlerinin
kırları genişleten halk kokusuyla yanıyor
genzim çatlıyor
genzim çatlıyor ve seni de çatlatıyor
el illizyonizmin sırça küresi.

Sana kim/sus dedi Kalbim.
Dünya bir ateşten top gibi kavruluyorken
toprak güneş sıtmasıyla sarsılıyorken
burda, orda, öte yanlarda
alinterinin öfkeyle fıskiyan şavkı
yeryüzünü yeniden biçimliyorken
ve depremle sarsılan halkların beyni
illizyonizmin büyüsunü bozuyorken
seni kim büyülemek istiyor Kalbim.
Bildim hiç kuşkusuz
su yılanları, yeraltı fareleri ve akbabaların
koruyucusu
çarpıcıların, kemirgenlerin, leşçilerin
şaşırtılmış kolcusu.

Usul usul da gelsen, harlayarak da gelsen
ey illizyonizmin güleryüzlü büyücüsü
masken kandırmıyor çoktandır beni
beni ve benim gibi
dünyaya kanından dürbünle bakanları
soluğu cehennem yakanları.
Çünkü biz hayatı kendi aynasından gördük
biliriz sırça kürenin yaldızındaki puştluğu
Ey tırnaklarımı büyüten tahammülsüzlük
beynimde hora tepen on sivri bıçak
senin kendi damarında denediğin keskinlik
halkının alnındaki tomurcuğu patlatsa da
kan kendini aldatmaz
kan kendini aldatmaz

Kalbim!

bu acıya dayan
varsın işkenceler dağlasın seni
duru bir gök için vahşete katlananlar
acıyı bir silah gibi göğsünde saklamak

Kalbim!

bu acıya dayan
bu acıya dayanman için
yaranı iyileştirmek için sana
parçalanmış gül cesetlerinden bir reçete
vereceğim
vahşet dağlarından kızgın kemik külleri
işkenceler ovasından kan dölleri
ve yangınlar vadisinden dehşet bir ateş.
Kan kokusu büyüğü bozmak için
Kemik sıcaklığı sırça küreyi eritmek için
Ateş kırmızısı göğü aydınlatmak için

Böylece dirilir içindeki gül cesetleri bile
dirilir ve o zaman
çılgın bir şafakla tazelenen gökyüzü
bir taze tomurcuk gibi açar
kanıyan alnında senin.

Kalbim!
sen varsın
sen tökezleyen bir şarkı değilsin
ne de uzun, yanık havalı türkü
sen kendinin ezgisisin.

Yırt örkenin sabredilmez dağarcığını
dağılan, saçılan ne varsa hepsi şenindir
kara bir gök ancak bunlarla arınır
ve elbette yeter bunlar sırça küreyi dağıtmaya
acı diye ne varsa hepsini onarmaya

Kalbim!
elimden tut
elimden tut
sensiz birşey yapamam.

(Kasım 1971 – Yansıma sa. 10)

Ferhat

kara yerler ak yerleri dövende
sevdanı yüreğine kuşat
al sesimi vur kanının gümbürtüsüne
zamanıdır dağları delmenin, Ferhat

dağların başı yaslı
Ferhat'ın sevdası kan ağlar
yüreğin sağlam, bileğin güçlü Ferhat
istesen dağlar dağlar...

ateşi üfle Ferhat
körüğünü iyi kullan
bu can bunca hasrete dayanır
soludukça içimde sevdan

sevdan ki bir yakıcı kuştur yüreğimde
gümbürder zulme karşı kan gibi
ölürsem dağlar için ölürüm Ferhat
kalırsam vuruşkan şahan gibi

(Aralık 1971 – Yansıma sa. 20)

Sana Benzer

dişle düş arasında bir helezon,
bir gerçek gibi bulguladım. Seni
bir akrep soksa kızarır elim
koyu bir kızılıktır çünkü
anası sabahın
benzer sana.

Ay yüzlüm,
sağlıklı güneş bakışlım
taze fidanım benim.
Nemli bir bulut gibi
çöktün ya kuru yaylama
gayrı nice döl versen
benzer sana.

Yazsa sonsuz göğü, kuş kanatlarını
kışsa dağları giyin,
bağrımdaki tufanı
canımdaki acıyı gör.
Az mı şahan verdik
kartal vurduk.
Oğul için döl bereketi gerek.
Sevdamızın, sabrımızın meyvesi
benzer sana.

Ben severim al almayı
dişlerken ürpermeyi,
bir çocuğun aydınlık yüzüyle
ava çıkmayı,
ki bir fenerci ustasının oğludur.
Ateş böcekleri ve çılgınlık
hep bir kırmızıyla karışır, yüzünde
hiç bitmiyen bir fener
ustasının sonsuz maviliğindeki
acısını kanırtır.
Ne soluk, ne titrektir
ne azalır, ne yiter
Sana benzer

(Yansıma, sa. 5)

Gezgin

dün geldim
geç kalsam da bağışlanır

bir bahar bozumuydu yola çıktığımda
yüzümde suçlu bir merak
kalbim heyecandan telaşlı
gözlerimde ısırgan bir hüznü vardı
hüznü: hep bilinir
bir afyon çiçeğidir önceleri
dalayan bir ısırgan yoncası olur sonra
dalayan ve uyandıran o afyon uykusundan

dün geldim
acı sırtımda tabiy

yolum uzundu
yanımda hiç resim yoktu
dağlara baktım: dağıldım
yollara baktım: yoruldum
gece ayışığı içtim, dudaklarım kurudu
gündüz böğürtlen yedim, dilim buğulandı
siz görmeliydiniz o kanı
bir dağ çiçeği sevdasına bin arı öldü
tam ordan geçiyordum, gördüm diyebilirim
aman nasıl petekti öyle
nasıl baldı
böğürtlen gibi kırmızıydı
kan gibi saydam
bir garip kokuydu, onun kokuşuydu
dayanamadım, eli titrekti ama
yedim yedim kalbim çatladı
sevdam o dağ çiçeğinde kaldı

dün geldim, anca geldim
usumda vızıldayan bin arı ölüsü
heybemde onarımı gereken bin iğne
önce kendi etime

dün geldim
hoş mu geldim
hoş olmayan şeylerden geldim
bir kentten geçtim ki canım titredi
sıtma kabusuyla sallanıyordu uzaktan
girişte insanlar gördüm, hiç görmediğim
ama sanki biryerlerden tanıdığım, yemin
edebilirim
iğrenç suratları vardı, insandan çok
cüzamlı bir köpeğe benziyorlardı
kuru birer ağaç dibine çömelmiş
çürümüş bir dalı kemiriyorlardı

omuzlarında soyulmuş yılan derileri
ellerinde pas tutmuş makaslar
iki ucu da kırık
tam ben yanlarından geçiyorken
elma ağaçlarının çiçeklerini kesmeye başladılar
ben sanki tarihini bilmiyormuşum gibi
bakır çalığı bir kasede
elmanın kanını sundular
geldim ya, nasıl geldim
bir elimde tarih atlası
bir elimde güneş humması
soğutulmaya zorlanmış bir çöl kızgınlığından
bir kum fırtınasının
soylu kumcuklarından geldim
yorgundum, susamıştım, dilim kuruydu ama
gördüğüm serap mıydı, gerçek miydi
bilirim ben
çölün tam ortasında sonsuz bir ışıltıydı
yedibin rengi yansıtan renksiz bir kuyuydu
duruydu, aydınlıktı, yaz gökleri gibiydi suyu
uzanıp avuçlasam benimdi
öyle yakın, öyle kolay, öyle dokunsam
ah o kervancıbaşı
ah o sırmalı soyguncu
ve ellerinde kesik başlar ve zebellah ordusu
birden beliriverdiler tam kuyunun başında
ellerinde kan sızıtıran kesik başları
tam kuyunun ağzından sarkıtıyorlardı ki
ne olduysa o anda oldu
kızıl bir bulut ağdı kuyunun ağzından göğe

bulut değil
bir devin alev saçan soluğuydu
ardından muhteşem bir kum fırtınası
kum değil
devin çocuklarıydı, saçılan
ah görmeliydiniz o savaşı
ne kanlı kervancıbaşı
ne zebellah ordusu
dayanamadılar kum fırtınasının şiddetine
Çöl mü yarıldı
kuyu mu büyüttü ağzını
kızgın çöl kavuşunca dinginliğine
bir ben vardım kuyunun başında diri
ve her şeyi görebilen sağlıklı çöl tanığı
öğrendim çöl kızgınsa öfkesi nice olur
kum fırtınasında neler yapılır
nasıl yok edilir çöllerin sırmalı
soygun kervancıları
gördüğüm serap mıydı, gerçek miydi
bilirim ben
bir elimde güneş humması
bir elimde tarih atlası vardı
vakit dardı
kanarak içtim de kuyunun duru suyundan
uçar gibi aştım ölü o sonsuz ışıltıdan
dün geldim

dün ben nerden geldim
ezberlenip unutulmuş bir sıkıntıdan geldim
adı konulmamış bir düştten geldim

terlemiş balıklar gördüm, rengi bozulmuş
mavilikler
kabaran denizler gibi coşkun sürücüler
kılçığı beynine saplanmış gözsüz balıklar gördüm
trollenmiş deniz tarlası, iyot vurgunu
derya içindeyim de hani deryayı gördüm
küçük balığı gördüm, peşinde büyük balık
bir su ağası gibi kuvvetli ve saldırgan
oh balık, küçük balık, can balık
anasının kuzusu, deniz kokulum
söyle yavrum, söyle gözüm, söyle kılçığım
kim dokundu senin pullanmamış derine
kim kıydı senin o tazecik gövdeneye
denizde kum gibi dolgun pullarıyla
doymaz mı büyük balık küçük balığa
ama gördüm ya sonunda
derya içindeki deryayı
büyük balık küçük balık peşindeydi ya
birleşince küçük balık yüzlercesiyle
şaşırp kaldı büyük balık
şaşırp kalmadım amma
ne de keskinmiş dişleri ol mahilerin
unutulmaz bir deniz anası gibi büyüdü gövdeleri
kıymık kıymık oldu gövdesi büyük balığın
anladım
nice olsa da
denizde kum, büyük balıkta pul
birleşince
edemezmiş küçükleri kendine kul

(14 Mart 1972)

Günler Perşan

yırtarak geçiyor kalbimizden
hayatı da törpüleyen zaman

şuramızda birşey var
acıya benzer
umuda benzer
böyle günlerde her şey
hem acıya, hem umuda benzer

gün ölümle başlatıyor hayatı
her şafak taze bir ölünün üstünde doğuyor
her sabah ölümü anlatıyor gazeteler
sol köşede ölümü kutsallaştıran bir fotoğraf
yeni bir cinayetin röntgenini çıkartıyor gövdeme
beynim sabırla keskin
iğdişliyor haber bültenlerini, yorumları, sahte
ölüm ilanlarını
bizim ilanlarımız çoktan verilmiştir
gelirse de bilinir nerden ve nasıl
böyle ölümün yücedir adı
ha kanağacı canım, ha gelincik tarlası
çünkü ölümün kanıdır besleyen
bir başka baharın tohumlarını
şuramızda birşey var
bizi onduran birşey
acıya saran
umudu kuşatan

kalbim : kalbim mi desem
var kalbim : yaşıyan ben
hayatla, ölümlle, cinayetle
gazetelerle, radyolarla, eski üniversitelilerle
eski prof hocalarla
yaşıyan ben : geç mi kaldık/kabul edemem
ah benim sevgili annem
oğlun da elbet yurtseverden
birgün bırakır da sizi yüzüstü
yüzüstü değil : elbette bizüstü
bırakır da : kötü sarmaşıkları, yaban güllerini
bırakır da : sekizyüzlük hırtları, şunları, bunları
giriverir senin sıcacık kucağına
yani hem sana karşı, hem senin için
giriverir o yanılmaz tarihçinin yaprağına
ölüm mü dedin annem
ölüm senin gibi güzel annelerin
senin gibi güzel çocuklar feda etmiş
o tarih atlasında
bir kırmızı gül olur ancak
koksun diye çocukların bahçesi

şuramızda, tam şuramızda
kanseri bir virüs gibi kanımıza karışsa da
bizi yaşatan

günler perişan

işte bir bir kırıyorlar dalıylan
yeryüzünün olgunlaşan meyvelerini
çünkü biliyorlar vakit dar
oysa dalları kırmayılan ölür mü sonsuz ağaç
hayatı pekiştiren kökümüz var
dünyayı emeğe kazandırmak için
hayata ve ölüme sonsuz bir anlam veren
kanacağına sözümüz mü var

biz şimdi gidiyoruz gibi ya dostlar
birgün döneriz elbet
acısız, adsız

ölümsuyu sürünün
sürünün ölümsuyu
bir ölü bin dirinin kanıdır
besler hayatsuyu

şuramızda, tam şuramızda
tarihe nasıl anlatsam

ey anneleri korkutan
bizi yaşatan kan

günler perişan

(Mayıs 1972 - Yansıma sa. 21)

Kaval

her dölleme kendine sapkındır
bırakır aymazlarını bir ağacın gölgesine
kavak, belki söğüt
kavak, belki söğüt
ilk yeşeren hangi tohum
ilk yeşeren ve sevinen

- büyümeyi önce ben tattım

Hay ilkin vazgeçilmez pişmanlığı
güzelliğin ve haklılığın zaptedilmez ayartması
seni nasıl yaratsam o ateş kızılığında
nasıl nasıl başlatsam
hay sonu en yakın çalkantı
sesimi büken, yüreğimi genişleten umudum
boynumu sarmalayan kırınızı atkım benim
ala tüylerinin kavıyla
ala yüzümü okşa biraz
çünkü yorgunum biraz
uzun bir yoldan gelmişim tabanlarım çatlak
gövdem kan içinde, yüreğim ağrıyor
eskitmişim bütün ilklerin sancılı başlangıcını
geçilmemiş bir yolağzında vurulup kalmışsam böyle

Bordo bir gül gibi gelip oturmuşsa dudağıma Son
gülümün kahreden dikeninden değil
geçmiş adlı bir meyveyi yemesini bilemediğimden
geçmiş adlı bir meyvenin
çekirdeğinin acemiliğinden
Sesimin ve intikamımın namuslu koruyucusu
kaç yıl bekledin o meyve bahçelerinde dilsiz
korkuluklar gibi
çalmaya hazır çalmaktan korkan çocuklar gibi
vermeye hazır vermekten korkan kuru bekçileri
gibi
az bulunur senin gibi yutkunmanın gardıyanı
lezzetini kendi dişlerinden koparmanın özgecisi
hem sahi yitirdikçe kazanacak zincirlerinle
sen artık kimden korkabilirsin hırsız
kargalardan mı
al şimdi sana veriyorum o ilk meyveyi
dibinde yıllardır küflettiğin meyveyi
senin hakkın bir ağacın yarım kalmış umududur
yarısı yeşermeden kırılan dallar gibi
bir bahçenin ortasında bin yangına biriken

evet Sen kendinden daha haklısın
doğruluğun dik yamaçlarını ürpertiyle çıktın
gerçeğin ilk tadına öfkeyle vardın
ama kim anlayabildi bir kavalın türküsünü
titrek sesinin uyumsuzluğunda
kim bağışladı kavalı
yanlış ağacın dökümü tezdır bunu kaval üç kez
söyledi
üç kez söyledi söğüt dalına
sütünü harcama doğurganım diye
elbet tıkanır delikleri ötmesi öğretilmeyen kavalın
vur beni eğri boyunlum sesinin salgısına
anısını dağladığım ayartma gecesine gidelim
razıyım yanlışlığın o çakıllı başlangıcına bile
öfkenin kapısını birlikte çalalım yeniden

bütün ilkleri yeniden yaşat bana
bütün ilkleri

vazgeçilmez pişmanlıklar dahil

evet Sen kendinden daha haklısın
çünkü hep dağları üşütmekle ünledin kendini
hayatla çiftleşmeyi kendikendine öğrendin
yıllarca hep bir düğüne hazırlandın
yaşlı bir gençkız gibi yüreğinle
Kahraman bir çalgı mıdır benim kavalım
uzanır uzanır da kendine kıvrık
koparır raylarından çok azgın tirenleri
yakışıklı işçilere türkü söyletir
-izmirin kavakları
dökülür yaprakları
çakırcalım toplar kavağın yapraklarını
görür yapraklar içinde çok sarı
çok sarı çok sarı çok sarı
dökülen ilk yaprağı
tanır
(çünkü çok sarı)
usulca alır cebine kor
kavalı bile ürpertir sesi
-bize de derler çakırcı
yıkarsız konakları

Bilirim zor sevdireler hayatı
belli ki bundandır zor öfkelenişin
sesinin yanıklığı boynunun eğriliği
çünkü senin yüreğin
her yıkım sonrası umutsuzluğun vidalarını
gevşetmek
senin usta ellerinin hüneri
ama hiç bağışlar mı bir emekçi yüreği
zulmun bezirgan vezirini

Hadi vur beni sesinin debremine
vur götür yaşanmamış ne ilk varsa
koklanmamış ve yanlış koklanmış bir çiçeğe
geçilmemiş ve yanlış geçilen bir yolağzına
dokunulmamış ve yanlış dokunulmuş bir kelebeğe
biçimlenmemiş ve yanlış biçimlenen bir bilince
okşanmamış ve yanlış okşanmış bir tekliğe
varılmamış ve yanlış varılan bir çokluğa
tadılmamış ve yanlış tadılmış bir hüzne
sarılmamış ve yanlış sarılan bir yaraya
sevgilenmemiş ve yanlış sevgilenmiş bir dostluğa
verilmemiş ve yanlış verilen bir komuta
yaşanmamış ve yanlış yaşanmış bir aşka
dumanlanmamış ve yanlış dumanlanan bir
dağbaşına
söylenmemiş ve yanlış söylenmiş bir merhabaya
sorgulanmamış ve yanlış sorgulanan bir
yargıya

yazılmamış ve yanlış yazılmış bir şiire
aşınmış bütün yollara yani onarmak için
aşınmamış bütün yollara o en güzellere
o en güzellere boynunu güzellemelere

ayart beni
ayart beni titrek sesim

(hayatla çifleşmeyi kendikendine mi öğrendin)

(Eylül 1972)

Söyle Türkünü

(hayatla çifleşmeyi kendikendine mi öğrendin)

hay gökyüzü
hay bulut
  hay kuşlar
bîr zamandı
benim içinde yaşarken durmadan kendimi
  köpürttüğüm dünyadan
haberiniz oldu mu sizin
benim kederle hem de yoksullukla geçen çocukluğumu
yeniyetmeliğimi kendi sınırsız güçleriyle çamura boyayan
salgın ve bulaşık insanlardan haberiniz oldu mu sizin
benim en içten sevgilerimi en masum sevinçlerimi
ikiyüzlülükleri alayları karaçalmalarıyla boğan çevremdeki
iğrenç ve bencil insanlardan
haberiniz oldu mu sizin
beni durmadan daraltan ve içime gömen acılarımı
onulmaz bir yara gibi derinleştiren kimsesizliğimden
haberiniz oldu mu sizin

hay gökzüyü
hay bulut
hay kuşlar
çocukluğum
yeniyetmeliğim
gençliğimi eskiten rüzgar
şimdi
burada durmadan sesimi kısan
ateşimi yükselten
beni titreten dağlardan
haberiniz var mı sizin

burda durmadan gözüme cinayetler ilıştırıp
ölümümü hazırlayan
yasaklardan
yasalardan
dan
dan
dan
haberiniz var mı sizin

dün yalnızca sevdiğim
bugünse taptığım güllerden
tutukevlerinde hergün akşamüstleri boğulan
güneşlerden
bir gülüşlerine bir ankara feda ettiğim
kardeşlerden haberiniz var mı sizin

hay gökyüzü
hay bulut
hay kuşlar
umudu yaralı bir kahraman mıyım ben

nerde benim söylerken terlediğim türkülerim
köroğlum dadalım abdalım pirim
insan suyum mahzun şerifim
karacaoğlum adaşı çökertmeli halilim
çökertmeli halilim
çökertmeli halilim
ben sızsız bu yolda nasıl giderim

hay gökyüzü
hay bulut
hay kuşlar
nerde benim canlarla yürürken söylediğim
söylerken kanımı titreten türkülerim
bir iken başladığım
birlikte çok olduğum
onlarla genişleyen
onlarla büyüyen soluğum
yani abim bacım kardeşim
yani oğlum kızım çocuğum
yani dostum arkadaşım yoldaşım
ben umudu yaralı bir kahraman mıyım
yetmiyor
gökyüzü
bulut
kuşlar
yetmiyor yaşamak bile
birşey eksik
söyleyebilsem
anlasanız
bilseniz
birşey eksik

HAYKIR YÜREĞİM

(hayatla çifleşmeyi kendikendine mi öğrendin)

(Ekim 1972)

Aşkla Sana

alnını
dağ ateşiyle ısıtan
yüzünü
kanla yıkayan dostum
senin
uyurken dudağında gülümseyen bordo gül
benim kalbimi harmanlayan isyan olsun
şimdi dingin gövdende
uğultuyla büyüyen sessizlik
birgün benim elimde
patlamaya sabırsız mavzer olsun
başını omzuma yasla
göğsümde taşıyayım seni
gövdem gövdene can olsun

söyle bana ey
ölümün açıklayıcı pervanesi
hangi yavru tek başına yığittir
hangi yangın bir başına söndürülür
ah! herkes susuyor
hiçkimse bilmiyor içimin yangınını
ah! herkes mi susuyor
kalbimi kalbine bağladığım dostum
ah! herkes mi susuyor
kalbi kalbimize benzeyen dostlar
bir çarmıh gibi bırakıyorken kendini dünyaya
hayatın ateş renkli kelebekleri
bir bir tutuluyorken korkunç koleksiyonlar için
ah! herkes mi susuyor

bağırsam içimdeki dehşeti
hırsım deler mi toprağı
beni
acıısıyla onduran
dostumu
aşkla vurduran hayat
sana
yaşananla harlanan bağrımın sevdasını akıttım
dünyanın yeni baharına
çatlarken kadim güneş
bağrım delinirken fidanların kanıyla
anamın doğurgan karnıdır diye
sevgilimin sütlenecek göğsüdür diye
dostumun üretken gülüdür diye
sana bağlandım
sana sarıldım

beni umutsuz koma
tarihle avutma beni
çünkü aşkla sınanmışım sana
sana yangınla, suyla, ateşle
ölümle, yaprakla, şiirle sınanmışım
ey yaşarken kanayan acı
şimşekli gök, tufan, kan fırtınası
uçurum kıyısında hızla büyüyen ot
yapraksız bir ölümün anısı için
körpecik kuzuların derisi için
beni tarihle avutma
umutsuz koma beni

akıtsam deliren sevdamı
köpürür mü hayatı besleyen su

ey benim
yedi başlı kartalım
her başını
bir dağ başlangıcında koyanım
senin
böyle diri bir akarsu gibi kıvrılan gövdendir
bizim aşkımızı solduranların korkusu
çünkü elbette bir su
kendi akacağı toprağın sertliğini bilir
ve suyun gövdesiyle yırtılınca toprak
artık ırmak mı ne denir
işte devrim
ona benzer bir akışın hızına denir
yarın ne olur bilirim ben
bahar gelir, otlar büyür
ölüm de yapraklanır
bir dağ bulur uzun uzun bakarım
bir çam ağacı gölgesi
güzel kokular veren
bir damla güneş görünce
sana da gülümseyeceğim yarın

şimdi senin uzanıp yattığın otlarda
yarın yeni bir yeşillik büyüyecek

(Kasım 1972 - Yansıma sa. 19)

Sevdadır

Göğü kucaklayıp getirdim sana
kokla
açılırsın

solmuşsun
benzin sararmış
yorgun bir işçinin yüzüne benziyor yüzün
öyle bükük bakma bana

çam kolonyası getirdim sana
kentli dağlıların haklı sevdasını
bolu ormanlarından çarpan bir koku
sanki köroğlunun ter kokusu
aman kokusu, billah kokusu
canlarım, canım benim

üzme kendini bu kadar
sana umudu öğretemeyenlerin suçu mu var
bak yeryüzü ne kadar geniş
ne kadar dar

Dur
akıtma gönlüm yaşını
gözünden öpücek bir yer bırak
oy bana en yakın
bana en uzak
sevgili yar
Hasretine vur beni

Giyecek çamaşır getirdim sana
adettir diye değil, sevdim diyedir
bağışla, eski biraz
bedenim uygundur diye bedenine
elimle yıkadım, ütüledim
elma ağacında kuruttum

Günler sarmal bir yay gibi
bunu unutma
Bahar annemizin yemenisindeki solgun çiçektir
bunu unutma
Seni ben her yerinden öperim
beni unutma

kadere inansaydım
sana inanırdım
Düşürmem sigaramın ucundaki külü ben

öyle kırık bakma bana
Caddeler nasıl da genişliyor
sana bunu söyleyecektim
Bileyli bir makas vardı yanımda
sana bunu söyleyecektim
Hadi kes büyüyen tırnaklarındaki kiri
sana bunu...
Oyy nasıl söyleyebilirim
deliren sevdamızın kısrak huyunu

Elimi tut
tutururlar, o kadarına izin verirler
kahreden bir ayrılığın çılgınlığı değil bu
Bir isyanın kelepçeleşmiş resmidir parmaklarımız

sen İçerde
Ben dışarda...
Oyyy mahpusluk mahpusluk...

(Şubat 1973 - Yansıma sa. 18)

Ankara'lı Dört Dörtlük

Ankara vurulmuş bileklerime
dumanlı hava, kurt kapanı, ciğerparem
yaşayanlar unutmadı geçen kışı
dumanlı hava, kurt kapanı, ciğerparem

ilkyaz mı bu hani nerde Ankara
cılık yumurta akı kına yakısı
sürgün hızı sürgün hızı yürektedir
kavuniçi buğday tanesi, yanık yarası

koş bire doru at koş bire doru at
sürgün hızı yüreğime tak eder
ben böyle Ankarayı neyleyim
sürgün hızı yüreğime tak eder

doymadım doymadım adını anmağa
oy benim canımın canı canım
doymadan doymadan Ankara'ya
oy benim canımın canı canım

Yayımlanmamış Şiirler

Uyarca

sizi tanrı korusun anneleri kim öldürür
annesi ölmüş çocuğun saçlarını kim güldürür

bir çocuğu annesinden ayırsanız ne olur
annesizlik bir şey değil çocuğun yüreği ne olur

söyleyin kulaşkına nasıl büyür o çiçek
kök çürük gövde çatlak dallarda kemirgen böcek

sen yine gül bir annenin ölümünden ne çıkar
annesi ölen çocuğun başını hayat yıkar

hepiniz güne durun şimdi akşam vaktidir
ey hüznün tellalları çocuk sevmenin vaktidir

İlhanca

sen biryerlerden tanıdığım unutmadığım
sen şu gözlükleri buğulu oğlan
bulvarlanmış saatleri ben mi yarattım
hem mutlak anlatır hangi karanlığa sorsan
o hüznün kaçkını gözlerini görünce
kendimi bu otel odasına zor attım

bilirim bu erselik sonbahar
seni de baştan çıkartır beni de
önü çılgın yaz arkası yılan dili kışsa eğer
ya gizle gözlerini solgun bir karanfilde
ya da boşuna arama yüreğim gibi ince
yüreğini sığdıracak sıcak acısız bir yer

dünyaya kanından dürbünle bakan oğlan
sen al git gözlerimden bıçak sırtı mahzunluğu
belki çirkinim kötüyüm biraz çocuk oyunbozan
ama kim demiş arkadaş'ın kısa sürer dostluğu
bir gün körelirse içimdeki çılgın hece
paris'teki dostumu da anlatırım o zaman

sözde ben guillaume diye bir hergeleyi vurmuşum
bütün paris çalkalanıyormuş sefaletimden
eğer ben çıldırmıyorsam eğer erkeksem
herkes bilsin bu sonbaharı kötü dövücem
dünyaya bir anıt bırakıcam felaketimden
pas tutmuş bir matkapla geceyi oyuyorsam
bu çirkef karanlığı mutlaka delicem

şimdi ankara'da bir hüzzam şarkı
ankara'da mı paris'te mi insan karıştırıyor
bir cellat giovanni'yi giyotine vuruyor
david türkçe bir şarkı söylüyor biraz mahzun
elleri ceplerinde elleri ceplerine sığmıyor
hey james bize kırmızı şarap getir
içinde sarı yağız bir kahkaha olsun

Kurdeşen

-cavit'e-

balıkların ve kuşların öldüğü saatlerde
en çok o saatlerde
çekerim küreklerimi saçlarının kumsalına
esmer bir sarıkumda(1) sarışın bir karaburunda(2)
en çok karaburunda
bir sandalcıya merhama derim küskün

bir tek sandalcının
sandalına benim adımı yazdığı
görülmemiştir
bir tek sandalcının
sandalına *sarı kuş* yazdığı
görülmemiştir
çünkü çok kızardım ben buna
elime kırık bir cam parçası geçirir
kimselerin olmadığı bir zamanda
en çok o zamanda
yosun bir acıyla sandala sokulur
ve adımı kazırdım
san kuş
sarı kuşum

kuşlar hiç yalnız gelmez bana
sandalları ve balıkçıları da peşlerine sürüklerler

sandallara hele balıkçılara
hiç tahammülüm yoktur
hemen bir deniz kıyısı oluşurum
sarıkumda oluşurum karaburunda oluşurum
en çok karaburunda oluşurum

ben çok deniz oluştum
çok sandallar yüzdü bende
ama benim bana özgü
sarı kuş yazılı hiç sandalım olmadı
san kuş
sarı kuşum

ben çok deniz oluştum
ağzı kılçıklı dili çatallı balıklara
şölen kurdum sularımda
soluğu yosunlu deniz delikanlıları
yüreğime attıkça nasırlı ağlarını
ürpertiyle köpürürdü dalgalarım

acı hicranla atsa da ağını yorgun sularıma
bir balıkçı en çok balıksız havalardan hoşlanır
çünkü yalnız balıkçı bilir balık aşkının ne olduğunu
balık sevgisinin balık avına erdem olduğunu

ah benim şefkatli balıkçım
acıımı azaltanım benim
acıımı azaltan ve çoğaltanım
bir deniz gibi
süt gibi bir deniz

yumuşak başlı dağlar
üzgün dalgalar
ağlar gibi

ben çok deniz oluştum canım
çok sandallar yüzdü kuytularımda
ama ben hiç bir denizde yüzmedim
hiç bir güneşte oturup bacaklarımı yakmadım
yüzmeyi bilmem
denizi sevmem, çünkü yüzmeyi bilmem
sağ bacağım topaldır benim ve incelmıştır
onunçin incedir yüreğim
onunçin aksarım hayata ve denize
yeryüzünün güneş renkli mayosu bile
giyince sırtır bacaklarımda
ah benim ostomyolit(3) kokan sağım
mayoyu ve denizi kurdeşen renkli bir balon gibi
bir sandalın dümenine bayrak diye asan sağım
çürümüş kemik ve irin kokularından
balıklara gübre diye sarkıtsam seni
balıkçıların ekmeliği ile mi oynarım ben

şimdi bir şiirin en tehlikeli yanındır
karaburunla ostomyoliti birleştirmek
ağzının kıyısına çadır kurup
san kuş yazılı bir sandalla balığa açılmak
söyle hangi şiir becerebilir bunu
güneşin delik delik ördüğü bir ağı
daralıp genişliyen bir sünger gibi
şehvetle içine çekerken deniz

hadi yalnız ikimizin denizine
yüzmece oynamıya

.....

(1) *sarıkum* : bilge karasunun ilk öykülerinde geçer
bütün bilge karasuların ilk öykülerinde geçer
gecenin ve gündüzün birleştiği noktadadır
tam o noktadadır
sevginin sevgi ile seviştiği bir yerde
esmer kıvrıcık saçları okşamıya varırsa eliniz -
esmer kıvrıcık saçların arasında altın taneleri görürseniz
deniz çok uzağınızda da olsa
siz denizin içindesiniz

(2) *karaburun* : cavitin mektuplarında geçer
cavit iki yaşındaydı / ah, ne güzel
bir bebektir o sıralar
annesi; bir cumhuriyet bayramı töreni gününde
yahudi kızlarının onu çok sevdiklerini, ona
kabak çekirdeği yedirdiklerini ve birisinin
kız mı erkek mi diye sorduğunu, erkek
yanıtını alınca
-kıza daha çok benziyor, dediğini
hala anlatır. / karaburuna gittiğinde.

cavit orda oldu her şey
kemal abiyi orda tanıdı
sandalların ve sandalcıların suçsuz hainliğini
balıkların kuşlara direncini
acının denize direncini
ilk orda tanıdı

ve bir şubat gecesi masum bir deniz üzerinde
karaburana uzak bir deniz üzerinde
sandalcıların ve kemal abinin olmadığı bir deniz üzerinde
balıkların ve kuşların öldüğü saatlerde
tam o saatlerde
arkadaş z.özgeri tanıdı
ve sonra arkadaş z.özgeri tanıdı
bir bitimin en tehlikeli başlangıcında
bir bitim için her şeyin hazır olduğu bir başlangıçta
dedi ki ona
- güzel bir topallık
çirkin sağlamlıklardan yeğdir

sevgimle öperim

(3) *ostomyolit* : bir kemik hastalığı
sekizbuçuk yaşındayken asalak olur
sağ bacağa ve sağ bacağa asalak olur
en çok sağ bacağa

bir akşamüstü daracık bir sokakta
bitimi tahta bir köprüye ve dereboyuna varan bir sokakta
tek katlı iki odalı kerpiç bir evin karşısında
iki odada altı kişi yatan kerpiç bir evin karşısında
(bu ayrıntılar şiirin özünü bozabilir
ama söyleyin iki odada kaç kişi yatabilir)
en çok kendi evinizin karşısında
akranlarınızdan uzak bir köşede büzülmüş
oyunlarına neden katılamadığınızı düşündüğünüz bir sırada
şiddetli bir üşümeyle gelir

girilir kerpiç evin sokağa bakan odasına
tahtadan bir sedirin kıl kiliminin üstüne yatılır
büzülür dizler çeneye yakın
çenenin mekanik bir işleyişi vardır
dişleriniz korkunç bir makinenin dişlileridir
tik tak gacıır gucur zangır zungur
anne gelir üşüttün galba kendini yine der
babanın yaşlı ama kaç kışı eskitmiş paltosu
ihtimal ki annenizin mantosuyla üstünüze atılır
yani kurulur titremenin ateşten çadırı
yangın sıcağı gevşemeyle uykuya dalınır
uyandığınızda ostomyolitin şeref konuğusunuz

sonrası mı. sonrası ostomyolit işte
bir çeşit kemik hastalığı
sağ bacağı ve sağ bacağa asalak olur
en çok sağ bacağa
sekizbuçuk yaşındayken asalak olur
yirmibirlere kadar birlikte büyürsünüz
sonra hep birlikte büyürsünüz
en çok o büyür siz küçülürsünüz

bir şiirin içindeki yerini
sarı kuş ve karaburunla ilintisini
anlamıyan anlamaz
ayrıntılara girersek şiirin özünü yitirebilirsiniz
bu konuda daha geniş bilgiyi
ostomyolitist arkadaş z. özgerden edinebilirsiniz

Mektuplardan

İnsanları tanıdığımızda, izler kalır belleğimizde. Zayıf şişman, esmer sarışın, güzel çirkin gibi.

Fiziksel özelliklerinden sonra gelir beyinsel veriler. Çünkü, fizik özelliklerin gözle görülür, elle tutulur kolaycılığı vardır.

Arkadaş'ı tanıdığım gün, sarı, soluk, kırılgan bir yaprakla tanıştığımı hemen anladım. Benzerler birbirini iter diye bir kanı geliştirilmiştir.

Biz birbirimizi itmedik.

Tarih önemli mi? Belki yüzyıllar önce, belki dün, Arkadaş ile İzmir'de tanıştık.

Birbirimizi sevdik. Hatta birbirimize “muhtaç” olduğumuz, biçim, öz ve gelecek umudu olduk.

Aylarca mektuplaştık.

O'nu ısrarla İzmir'e çağırıyordum.

“Gel, birlikte gidelim, bir deniz kenarı olalım” diyordum.

O, yaşamı boyunca hiç denize girmediğini, güneşte gövdesini yakmadığını yazıyordu.

“Gel” diyordum. “Bizi bir deniz bilir. Bir deniz bizi olduğumuz gibiliğimizle sarar, bağrına basar.”

Gelmedi...

Son mektupları, alınganlıklar ve haketmediğim suçlamalarla doluydu.

Kendimi savunmadım.

Suçlamalarında, elbette haklılık payı vardı. Ama, hangimiz yanlış yapmadık ki? Hala, neden yapıyoruz?

Birden kesildi arkadaşlığımız.

Onu uzaktan izledim hep. Geçen günler, ona duyduğum sevgiyi azaltmadı.

Ama, bir gün, ölümü mü, öldürülüşü mü, ne olduğunu bilemediğim bir kendime gelişle sarsıldım.

Yanlışlarımın en acı ve bağışlanması olanaksız olanıyla, deniz kıyılarında dolaşmaya çıkalı yıllar oldu.

Bir gün, onunla yeniden karşılaşacağımı umuyorum.

Yanlışlığı, bir umut çiçeği gibi, tekdüze geçen günlerimle suluyorum.

Mektuplarından küçük özetler çıkardım. Yüreğinin özsularıdır bu özetler.

Cavit Kürnek

Şubat 1969

– öyleyse

merhaba yeni tanış

(sevindik mi)

– herkesin ayrı bir insan tanımını olursa, nasıl sevebilirler birbirini.

Mart 1969

– ben başkası için önemli bir insan olabilir miyim diyorum, ve artık başkası benim için önemli bir insan olabilir mi diyorum, ve artık ben kendim için bile önemli biri olabilir miyim diyorum.

– burnumda o hep kahrolası bordo kokusu, bir haftalık alkolik olmuşum, bir hafta her gece içiyordum, her gece içiyor ve her gece ağlıyordum.

– korkuyordum, kime yazsam kötü şeyler, çirkin şeyler yazıcaktım. kırıcı şeyler, oysa suçlu bile değildi onlar, suçlu ben miydim, neydi suçum, ne yapmıştım, günlerce bunu düşündüm, günlerce içtim ve bunu düşündüm, hayır ama. suçlu ben değildim, belki doğanın kötü bir oyununun değişmez oyuncularından biriydim, ben koymamıştım bu oyunu sahneye, bana yalnızca oynamam buyrulmuştu ve de iyi oynuyordum galba ki rolüm yirmibir yıldır hiç değişmemişti, hep yuh sesleri ve kötülük çiçekleri ile bezeli renksiz/ölü renginde ya da/buketlerle donalı o gala gecesinin hala bitmiyen oyununu oynuyordum, kalabalık korkunçtu, kalabalık korkunçtu ve iğrençti, 'niye bu denli güzel oynuyorsun¹ diyerek tükürüğe boğuyorlardı beni, biliyordum korkunç kıskançtılar ve benim oyunumu çekemiyorlardı, hepsi elimden almak istiyorlardı rolümü, 'en az sencileyin başarılı oynarız' diye bağırıyorlardı, bırakmak istiyordum rolümü, istekliydim de buna, sahneden her çıkışımda kulise, rejisör o hep tiz ve kadınsı sesiyle 'git' diye bağırıyordu, 'git, bu rol senin, bu oyun senin üstüne kurulu, sen başoyuncusun, git ve o berbat, bayağ rolünü sürdür, kimse sencileyin başarılı ve kötü oynayamaz bu rolü' diyordu, şaşıryordum, hem başarılıymışım çok, hem kötü oynuyormuşum.

böyle işte, suç benim de değildi, oynamam buyrulmuştu bana, oynuyordum.

– ama kalabalığı, o korkunç kıskanç, çirkin ve iğrenç kalabalığı hiç suçlamıyorum.

- deprem, burda hergün. bastığım her yer sallanıyor.

/yoksa ben mi./

- aslında ben iyi değilim biliyor musun, kötüyüm, çirkinim, dost tutmayan bir yüzüm var. benim yüzüm, korkutan hep. ve içimde hep o korku, 'acaba' diyorum... 'beni bir daha görse...'

- bak. dürüstçe söylemeliyim, senin her şeyini bölüşmeye hazırım, ve aldığım her payı bir giz gibi tutarım içimde, ama seninle her şeyimi bölüşebilir miyim./biriyle her şeyimi bölüşebilir miyim./ elbette böyle güçlü bir dayanışmaya gereksinmem vardır benim de. ama insanlardan umutsuzum, bıktım yıpranmaktan, eskimekten, yorgunum, şimdilerde dinlenmeliyim biraz, yeni serüvenlerin olasılığına atılamam. biraz toparlamalıyım kendimi.

- elimde değil, böyleyim ben. acılarla geçen çocukluğum, yaşıyamadığım. ve o hep yaşıyamadıklarımınla yoğrulu geçmişim, yeniyetmeliğim. gençliğimi eskiten rüzgar.

- herkesten ayrı şeyler bekleme benden, ah. ben herkesten biriyim./ biri miyim./

- yazdığımız her tümce bir yüreğin bir yüreğe birşeyler sunması değil mi. sindirebilmeliyiz bunları.

- bursada doğmuşum, çocukluğum ve yeniyetmeliğimin ilk yılları bu kallesiz kentte geçti, ben hiç çocuk olmadım diyebilirim, ya da bir çocuğun yaşayabileceği hayatı hiç yaşamadım./ çocukluğum acılarla, yoksullukla ve hastalıklarla geçti./ benim hiç oyuncaklarım olmadı, anımsadığım tek oyuncak, babamın hastaneden çıktığı gün bana aldığı onbeş liralık bir bisikletti, sonra o da eskiciye satıldı, dingin, ağırbaşlı bir çocukmuşum o zamanlar da. hiç ağlamazmışım./ve galba bu yüzden şimdi çok ağlıyorum./

- anlatacak bir güzelliği olmadı çocukluğumun.

- lise üçteyken ailem ayrıldı bursadan. lisedeki son yılımı evli olan büyük ablamın yanında geçirdim./ablam ve eniştem cahildirler, yoksuldurlar ama bir işçi yüreği gibi temiz yürekleri vardır, üç kız çocukları var. ablam hep 'bir erkecik olsun' der. son umutları yeni doğumda.

- /çocukluğumda ve yeniyetmeliğimde hiç arkadaşım olmadı, (şimdi) ankarada üç yıldır korkunç bir yalnızlık içindeyim, intiharı (o hep bordo kokusu) düşündüğüm geceler çok oldu, ama bunu beceremeyecek denli güçsüzdüm./

- arkadaşlıklarımı eskitmem ben./sürekli arkadaşlıklarım hiç

olmadı./

– her insan bir umuttur, ama her umut bir olasılıktır.

– artık yeni insanlar tanıma isteğim yok./hiç değilse şimdilerde yok./üçgenin üç köşesi dolu./sahi benim bir üçgenim var. köşelerini hiç boş bırakmam, bazen kendileri düşerler, yenilerini buluncaya değin boş kalırlar o zaman, bu benim, “sevgi üçgenim” bana en çok yakın olan/yakın olduğum ya da/en çok sevdiğim üç insanla doldururum köşelerini üçgenimin./ şimdilerde bir köşesinde sen de varsın./

- yarın boluya gidiyorum, boykot süresince evdeyim, artık güzel yemekler yiycem ve anneme ıhlamur ısıttırıcım

13 Mart 1969

– kimseyi başkalarından duyduğum gibi tanımam, çünkü kimse başkasını kendi tanıdığı gibi tanıyamaz./herkes kendini zor tanıyorken./

– kim ki kendini açığa komaktan korkmaz, o saygın bir insandır./ herkes kendi yorumunun cellatıdır biraz da./

– sevmek bir ince iş sonra.

sevgi, işte trajedinin kaynağı, yaşamın kökeni, insanı varkılan umut: beni izimire çılgın gibi koşturan, bir güle baktıkça yürek kanatan, bir kuşa bakarken hüzünlendiren, bir kadınla yataarken çocuk gibi ağlatan, umudu dalında çürüten, acıyı dayanılır kılan, aşka merhem sürdüren, bir çıbanı irinle onduran, uyuz bir kediye baktıkça kanı kudurtan, 'hayır'lara 'evet'lerle direten, bir mektubu ısrarla bekleten, anneyi üreten, babayı coşturan, çocuğu güldüren, bir vagon penceresinden şaşkın baktıran, karı yüz derece sıcaklıkta donduran, güneşsiz bir gök gördükçe öldüren, öldüren, öldüren.

– sevgi, işte trajedinin ta kendisi.

– ah. kimler bilir bir yüreğin bir yüreği sevmesini.

– niye yeni insanlar tanımanın bana sevinç verdiğini anlatmıya çalışıyorum.

– ben çabuk severim insanı belki bundandır çabuk yıkılışım

– alıştırdım kendimi ama. tanıdığım her insandaki o son'a. /o hep nasılsa gelecek olan son'un yenilgisine./alıştırdım kendimi, tanıdığım her insanda nasılsa geleceğini beklediğim o hep alıştığım, o hep beni yeni yeni yerlerimden yaralayan son'un acılarına

hazırladım kendimi.

- ben hedef tahtasıym nasılsa bir kurşun da senden ne çıkar
- bazı şeyler farkında olmadan alınır, vericinin güçsüzlüğünden çok alıcının antenlerine bağlıdır bu. ben herkeslerden birşey alırım, onların (kendimce) iyi, güzel yanlarını seçerim, yoksa da yakıştırırım, var gibi görürüm, küçük yanlarını yüceltirim, kendimde başkalaştırırım onları, yoksa nasıl dayanılır bu insanlara.
- o başaramadığın şeyin karşısını dene bende, yani hiç istemediğin biçimde tanıt ilkin kendine./belki biraz öyleyimdir./sonra istediklerin gibi, ya da istediklerine yakın gibi durumlar bulursan sevin./ve sonra sev istersen./lütfen dene bunu, tanıdığın -hatta tanımadığın- bütün insanlar (eskiler de) iyi, doğru, dürüst, ince... değil, biliyorsun bunu sen de./böylece beni sana karşı daha özgür bırakmış olucaksın./
- ben de hayatımda bir kişiyi sevmiştim, sevgimin yüceliğinde bir yanılgıymış o./sevgili yanılgım benim./

29 Mart 1969

- her insan bir umuttur, ama her umut bir olasılıktır.
- sevgi öksüz bir çocuktur.
- aşkı iyi kullanmak gerek.
- yürek bayağ bir organ değildir./bazılarında bile olsa./yürekLER yoktur, yürek vardır, tek yürek, iyi, güzel, ama onu çirkinleştiren, kötüleştiren içinde taşıdığı kandır, kanın dolaşım biçimidir, kanın yürekten/duygudan/beyine/düşünceye/beyinden yüreğe vuruş biçimidir, ola ki bu yanıltır, bir zorlamadır./herkesin damarları aynı genişlikte değildir.

Nisan 1969

- sahi bizim yüreklerimiz var bir de.
- böyleyimdir ben işte, üç mektupluk güzelliğimi, bir mektupta yitirtirim, sonra da büzülür, küfürler ederim kendi kendime, ilençlerim kendimi.
- ince ve duyguluyumdur ben. öyle severim kendimi, birini anlıyabilmek için yeter mi bunlar, birine arkadaşlığı -dostluğu- o kutsal bakireyi verebilmek için yeter mi bunlar.
- mektubunu beklerken bir sevinci bekliyorum sanki, sanki küçücük

gagalı, küçücük pençeli, kanatları beyaz bir kuşu bekliyorum, o kuş gelicek, avuçlarıma konucak, o küçücük gagasından birşeyler bırakıverecek, o hep beklediğim, o hep yıllardır beklediğim birşeyler. ah, biliyorum, sonra yine kaçıp gidecek ama kuş.

- Gittikçe zayıflıyorum, iskeletimin şiirini yazmalıyım.
- anneme söylemeliyim, beni yeniden doğursun.
- yok mu benim gözlerim.
- intihar eden adamın namazı da kılınmazmış.

7 Mayıs 1969

- ve görenlerin durmadan ağlıyor sandığı, grip gazisi gözlerim.
- uzat hadi yüreğini, sıkışalım, oldu mu.
- bu dünyadan arkadaş z. özger geçmedi.

Mayıs 1969

- ben her şeye neden gecikiyorum.
- hiç kimsenin soluğunu bu kadar yanımda duymamıştım.
- hiçbir şey olmadı, ve her şey başlangıç kadar güzel.
- bak

bu yaz oraya, senin istediğin zaman gelebilirim, seninle, gider, bir deniz kıyısına çadır kurarız, iyi.

olabilir

gelirim.

seninle peynir ekmek yer yaşarız.

(peynir, kavun, ve rakı, seninle içeriz de.)

Ama bunların hiçbirisi olmayacak.

BEN

yüzmeyi bilmem.

denizi sevmem, çünkü yüzmeyi bilmem.

bacaklarımı hiç mayo giyip güneşte yakmadım.

ben mayo giymedim hiç. sağ bacağım topaldır benim ve incelmıştır.

dokuz yaşındayken geçirdiğim hastalık.

OSTOMYOLİT.

- off. ne zaman dinicek bu yağmur, ayakkabılarım da su alıyor.
- yazlık gömleklerimden birini/iki taneydi zaten/oda arkadaşım aşağı düşürdü, gecekondu çocuklarından biri aldı, evine kaçırdı, dün üstünde gördüm, bir de yelek giymiş, yakışmış kerataya, hoşuma gitti.
- iki mendilimi, dört çift çorabımı yıkamaktan bıktım.
- ben çok deniz oluştum, çok sandallar yüzdü bende, ama benim bana özgü, üstünde 'sarı kuş' yazılı sandalım olmadı, ve ben hiç, bir denizde yüzmedim.
- aslında hiçbirşey olağan değil, ne sen, ne ben olağanız, ne de sana ve bana benzleyenler olağan, her şey olağanın dışında./öyle mi gerçekten/
- bu gece sana ihtiyacım vardı, sen yoksun, oysa yanıltıdasın belki de. kim bilir.
- evet bekle, benden bazı şeyler bekle, sana beklediklerini verebilmem için ömrümün 1/3 ünü verirdim./1/3 ü bana, 1/3 ü benim insanıma gerekiyor, (sahi ne demek 'benim insanım')/
- 'sarı kuş' yazılı sandala binmeliyiz./seni sandalda öpebilirim./ geceleri birlikte gezmeliyiz denizde, yıldızları saymalıyız, /yıldızlar sayılmaz, hasret uzakta./
- gece balıklar uyur mu. ben bilmem.

4 Temmuz 1969

- kurbanlar keseyim, kanlar akıtayım kara sineklerden, kara kedime bayram diye.
- hiç avunmadım 'yalnızlığımın tan rengi bilinci' ne.
- çok oldu, uyuştum, kaskatı kesildim.
- bi türlü beceremedim 'veda töreni' hazırlamayı, yapamadım.
- zaman neleri yitirmez ki. öpülesi bir ağzı nasıl da erkenden kırıştırır zaman, neler yaşar biran'ın içinde, neler döner, neler, nasıl da biçimlenir, ne yüzyıllar değişir, ne çağ aşınır.
- çok çabuk geçti an. oysa ne yüzyıllar değişti, ne çağlar aşında bende, her şey yaşadığım, her şey alıştığım, bildiğim, her şey benimle.
- bu kimin an'ı böyle.

– hani birşey vardı, biryerlerde duracak olan, hani artık hep o yerlerde duracak olan ve onu ordan alıp yere çalmak istesek de ne sen, ne ben başaramıycaz bunu diye birşey.

işte o şeyi, yeniden, saygıyla öpüyorum ben.

- onbir temmuzdan sonra yeniden ankarada kimsesizliğimle umudumu tokuşturacağım, ve artık hiçbir yabancidan mektuplar beklemiycem ve kendikendime mektuplar yazıcam.

- sevgili acı. bugün ne de güzelsiniz.

Arkadaş z. Özger ve Şiir İçin

SİNA AKYOL

ERKEN ÖLDÜK; ERKEN ÖLEN
MİNTANIYLA GÖMÜLSÜN!

- Amacım, Arkadaş'ın şiirini incelemek ya da değerlendirmek ya da övmek ya da yermek değil. Hiç değil! Sadece, anılardan yola çıkarak anlatmak istiyorum onu. Özellikle anılardan yola çıkarak... Arkadaş'ı başka türlü anlatmak BENCE mümkün değil. (S.A.)

“GİRİŞ” FASLIDIR

Arkadaşla, 1970 yılının Nisan ayında tanışmıştık. Ankara' da... Bir şiir gecesi çıkışında...

A. Behramoğlu'nu, İ. Özel'i ve Ö. Mert'i de davet ettiğimiz ama sadece Ö. Mert'in katıldığı bir şiir gecesinin çıkışında... Kızılay'a doğru, yürümüştük bulvarda...

Arkadaşla ve arkadaşlarla...

Yoldan geçen bir gencin elimize tutuşturduğu bildirileri büyük bir keyifle sağa sola dağıtarak...

Neşeliydik, sevinçliydik ve hatta “muzafferdik!”

Çünkü ben... “hızlı şiirler” okumuştum.

Arkadaş ise (Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası'nın şairiydi! Bu nedenle, “hızlı şiirler” okunacağı “aşikâr” olan bir geceye sadece dinleyici sıfatıyla katılması iktiza ederdi ve nitekim de öyle olmuştur deyip işaretle açtığım bu parantezi yazı ile kapatırım.

...okuyacağı “hızlı şiirleri” olmamasına rağmen, en azından benim kadar sevinçliydi;

Bir gencin –kim bilir, belki de genç ölen bir gencin– elimize tutuşturduğu bildirileri, kimi tehlikeleri de göğüsleyerek, çekinmeden dağıtıyordu çünkü. Çekinmeden, “sorumluluk bilinci”yle, görev aşkıyla!

Şöyle bir “görev aşkı”yla:

Geceydi, karanlıktı; neler yazıyordu bildirilerde, okuyamamıştık. Ama olsun! Dağıtmak için ille de okumak gerekmezdi ki... İşte bu yüzden, “sorumluluk bilincimiz”in gereğini yerine getirmiş ve yürüyüp gitmiştik yol boyu:

**“Ben ve sevgilim ve arkadaşlar yürüyeceğiz bulvarda
Yürüyeceğiz yeniden yaratılmanın coşkusuyla
Yürüyeceğiz çoğala çoğala...”{1}**

Gerek sevgili Ataol'un gerekse o gece bulvarda birlikte yürüdüğümüz arkadaşların kulakları çınlasın; işte tıpkı öyle yürümüştük.

“AÇALIM BAKALIM” FASLIDIR

Madem tarih Nisan 1970'tir... açalım bakalım:

Nisan 70'te, “HER ŞEY TEKRARDIR BİRAZ” adlı şiiri yayımlanmıştır. Arkadaş'ın, DOST dergisinde...

İki ay sonra ise, aynı dergide “MERHABA CANIM” adlı şiiri yayımlanacaktır.

“(zeki müren'i seviniz)”

dizesiyle biten bu şiirin yayımlanmasıyla birlikte, kimileri ters bakmaya başlayacaktır ona. (Ben dahil.)

Oysa Arkadaş çok geçmeden, Ocak 1971'de, “yurtlarını yiğitçe savunanlara” adadığı “ADAK” şiirini yazacak (bu şiirin dergilerde yayımlandığını sanmıyorum), dostlarına okuyacak ve dostları ona, “Hah! İşte oldu. Tamam!” diyecektir.

“YENİDEN HIZLI ŞİİRLER” FASLIDIR

Bu kez, 70 yılının Haziran ayında.

Salim Şengil'in yayımladığı DOST dergisine –sanırım, derginin o günlerdeki seçicilik görevini yürüten Özdemir İnce idi– üç-dört şiirimi vermişti Arkadaş. Bu şiirlerden birinin sonu şöyle idi:

“Ve tutulmaz coşkumuz.

**Patlar suratlarında bayların
bir tokat gibi!”**

Sevgili Arkadaş, şiirin bu son üç dizesini olduğu gibi çıkartmış, önceki dizelerden birini biraz değiştirmiş, yarattığı yeni dizeyi de şiire son dize olarak uygun görmüş ve herhalde yeniden daktilo

ederek götürüp vermiş.

Böyle yaptığını bir süre sonra söyledi bana. Açıkçası, bozulmuştum. Ama sesimi de çıkartmadım. Ne de olsa “DOST” dergisinde yayımlanacaktı şiirlerim.

Evet, “hızlı şiirler” yazmıyordu Arkadaş. Bense, şiirin “hızlı”sına meraklıydım. Ama bu “yaklaşım farkı”, hiç mi hiç sorun yaratmıyordu aramızda. Tersine, destek oluyordu bana!

“ŞARAPLAR VE ÖFKELER” FASLIDIR

**“Nasıl anlatsam
değil, nasıl başlatsam
o şanlı günü
gecenin oynasını
çılgın güruhu
kanlı düşmanı”**

dizeleriyle başlayan “ADAK” şiirindeki yurt, S.B.F. yurduudur. Bu şiiri yazdığı günlerde Basın Yayın öğrencisidir Arkadaş. Bu yüzden de S.B.F. yurduunda kalmaktadır. Yurttaki odasının balkonunda, balkon duvarının kıyıcığında boşalmış, ucuz şarap şişeleri vardır. Sahi, rakı içtiğini hatırlamıyorum Arkadaş'ın. Ama yurt balkonunda içtiğimiz şarapları iyi hatırlıyorum.

Bilinen baskın sonrasında yazdı “ADAK” şiirini. Ve bir gün incecik, kırılgan sesiyle, tutulmaz bir coşkuyla okudu yazdığını. Onu öylesine öfkeli görmemiştim hiç. Çıkan çatışma sırasında, herkes gibi, o da dayak yemişti. Ama görünürde önemli bir şeyi yoktu.

.....

9 Mayıs 1973'te toprağa verdik Arkadaş'ı. Hemen sonrasında T. Sönmez'e bir mektup yazdım. Mektup, Arkadaş'ın ölüm haberiyle başlıyordu. Bu ani ölümün nedenlerine gelince: S.B.F. baskını sırasında yediği darbeler, pekala bu ani ölümün nedeni olabilirdi. Bunun böyle olduğuna içtenlikle inanıyordum. Daha sonra Nadas Yayınları'nca basılan “ŞİİRLER” adlı kitap yayımlandı. Kitabın arka yüzündeki yazının bir bölümü şöyle idi:

“Ölüm sebebinin beyin kanaması olduğu, bununsa, 12 Mart öncesi **S.B.F. baskını sırasında** ve bunun ardından yediği ağır darbelerle ortaya çıktığını, yakın çevreleri ve ailesi açıklamış bulunuyor.”

Demek ki, ölüm olayını izleyen günlerde, benimle aynı kanıyı paylaşan başka kişiler de varmış.

Evet, Arkadaş beyin kanaması sonucunda öldü.

Vaktiyle yediği darbelerin beyin kanamasına yol açması olasılığına gelince: Mümkündür. Neden olmasın?

“ŞARKILAR” FASLIDIR

İncecik, kırılgan sesiyle diyordum ya... gelin şarkı söyleyelim şimdi: İncecik kırılgan sesiyle Arkadaş'ın!

Çok söyledik. En çok da AÇIK BIRAK PENCEREYİ diye başlayan şarkıyı...

Bu yazıyı yazmaya oturduğumda, ortak bir dostumuza, “Neler hatırlıyorsun Arkadaş'a dair?” diye sordum.

“En çok, şarkılar” diye yanıtladı.

Evet, en çok şarkılar... Ve en çok, AÇIK BIRAK PENCEREYİ diye başlayan... En çok bu şarkıyı söylerdi Arkadaş. “PENCERE” adlı o doyulmaz güzellikteki şiiri ise şöyle başlıyor:

**“pencereyi kapama
gök dolabilir içeri”**

“ARKADAŞ'IN ROTEİOSU” FASLIDIR

Tunalı Hilmi Caddesindeki (Ankara) bir apartmanın bodrum katı.

Arkadaş'ın annesini, babasını ve kardeşini ya da kardeşlerini getirmeye hazırlandığı günler...

Zaman zaman konuğu oluyorum. Birbirimize şiirlerimizi okuyoruz.

Arkadaş'ın son şiirleri beni şaşırtıyor. Çünkü okudukları tipik Atilla İlhan ya da Oktay Rıfat ya da Metin Eloğlu şiirleri...

“Yahu!” diyorum, “bu şiirleri sen mi yazdın?”

“Evet” diyor, “ben yazdım.”

Meğerse, A. İlhan, O. Rıfat, M. Eloğlu ve benzeri şairler gibi yazmak zor değilmiş! İsteyen, bir çırpıda onlar gibi yazabilirmiş! İşte bunu ispata çalışmış.

Konuşuyor ve şu sonuca varıyoruz ki, eğer bizler “üstatlar” gibi yazabiliyorsak bu, bizim yeteneğimizden çok, “üstatların” oluşturdıkları söylemin gerçekliğinden ileri gelmektedir.

O şiirlerini, sanırım, yırttı Arkadaş.

“NİYE ARKADAŞ Z.ÖZGER” FASLIDIR

Bir gün eve geliyor Arkadaş. Yokum.

Gitmek üzereyken,

– Yavrum, adın ne?

– Arkadaş.

– Anladım arkadaşsın oğlumun. Ama adın ne?

– Arkadaş.

– Yavrum tamam... arkadaşsın. Ama adını söyle de seni falanca aradı diyeyim oğluma.

– Vallahi de billahi de adım Arkadaş!

Eve geliyorum ve annemle Arkadaş diye bir adın olup olamayacağı üzerine konuşuyoruz.

Adı Zekai idi. Ama kendi kulağına “Arkadaş” diye üflemişti adını.

“ANA DEĞİL ANNE” FASLIDIR

“Anne” sözcüğünün vurgunuydu Arkadaş.

Daha bir ince, daha bir farklı söylerdi bu sözcüğü.

Büyük anlamlar yükleyerek...

Sözün burasında, okuyucudan özür dileyerek, yeniden bana, benim yazdığım bir şiire dönmek istiyorum. DOST dergisinde Arkadaş'ın müdahalesi ile yayımlanan şiire...

Yaşadığımız günleri anlatmak gibi bir amaçla yola çıkmış ve yaklaşık, şunları söylemişim:

Bir kadının, anneye benzer bir kadının, uzak bir “kerhanenin” kuytu bir odasında kanlı ve “şerefli” çığlıklarla gerinmesi vb...

Sevgili Arkadaş, iznimle (!) “ana” sözcüğünü “anne” olarak değiştirmiş.

– Niye böyle yaptın Arkadaş?

Arkadaş kendinden son derece emin:

– Bir acıyı anlatıyorsun. Acıların beşiği olan “anne” sözcüğü buraya cuk oturmuş. Ama bu sözcük “ana” diye yazılmaz ki...

– Ulan, niye yazılmasın?

– Lafın “anne” gibi incelikli söylenmiş varken, “ana” gibi kalınlıklı söylenmiş olmaz olsun!

.....

Mayıs 72'de yayımlanan “GÜNLER PERŞAN” şiirineyse şöyle diyor Arkadaş:

**“ah benim sevgili annem
oğlun da elbet yurtseverden
bir gün bırakır da sizi yüzüstü
yüzüstü değil: elbette bizüstü
bırakır da: kötü sarmaşıkları, yaban güllerini
bırakır da sekizyüzlük hırtlari⁽²⁾, şunları bunları
giriverir senin sıcacık kucağına
yani hem sana karşı, hem senin için
giriverir o yanılmaz tarihçinin yaprağına
ölüm mü dedin annem
ölüm senin gibi güzel annelerin
senin gibi güzel çocuklar feda etmiş
o tarih atlasında bir kırmızı gül olur ancak
koksun diye çocukların bahçesi**

“UKALALIK” FASLIDIR

Bir gün olsun, slogancı şiir yazmadı Arkadaş.

Ama, şiire yeni soyunduğu yıllarda, “toplumcu gerçekçi şiir” deseydi, eminim ki slogancı söyleşiye düşecekti. İyi ki, ilk günlerinde “toplumcu gerçekçi şiir” demedi.

İyi ki, –bir süre dışlandıysa da– “başka bahçeler”de gezindi. Eğer posterlere alınan dizelerinde bile, slogancı bir söyleyişin izlerine rastlayamıyorsak, bunun temelindeki neden, gezindiği “aykırı bahçelerdir. Bu “aykırı bahçeler”in başlığı ise SAKALSIZ BİR OĞLANIN TRAGEDYASI’dır.

Ama Arkadaş, o günlerde kitap yayımlamadı.

Bu nedenle de Arkadaş’ın SAKALSIZ BİR OĞLANIN TRAGEDYASI adlı bir kitabı yoktur.

Derken... şöyle şeyler oldu:

Aynı zaman dilimi içerisinde, hem “bir başka şiirin söylemi”yle, hem de “toplumcu gerçekçi şiirin söylemi”yle yazdı.

Yani hem SAKALSIZ BİR OĞLANIN TRAGEDYASI’nın, hem de TAMİRAT’ın şairiydi.

Ama Arkadaş, o günlerde de kitap yayımlamadı.

Bu nedenle de Arkadaş'ın SAKALSIZ BİR OĞLANIN TRAGEDYASI adlı bir kitabı yoktur.

Hızla karar verdi, toplumcu gerçekçi şiirin söylemine yöneldi.

– Arkadaş'ın bu döneminde, hangi değişim “ağıraksak” oldu ki zaten?

Artık Arkadaş, katiyen SAKALSIZ BİR OĞLANIN TRAGEDYASI'nın şairi değildi (!)

Ve Arkadaş, o günlerde de kitap yayımlamadı.

Bu nedenle de Arkadaş'ın SAKALSIZ BİR OĞLANIN TRAGEDYASI adlı bir kitabı yoktur.

.....

İlk yayımlayacağı kitabının adı SAKALSIZ BİR OĞLANIN TRAGEDYASI olacaktı. “Ne zaman yayımlarsam yayımlayayım, adı bu olacak!” derdi

.....

Bu bilgiye sahip olmama karşın, T. Sönmez'e yazdığım mektupta, “Arkadaş böyle isterdi” demedim. Daha sonra Nadas Yayınları'nca kitabının yayımlanacağını öğrendiğimde de bu noktayı dile getirmedim.

Nedeni mi? İşte söylüyorum:

O zamanki kafamla, doğrusu, yakıştıramamıştım bu adı Arkadaş'ın şiirlerine.

Bu baptan olmak üzere;

şu anda giriş yazısını yazmakta olduğum bu kitabın adı ne olacak?

Sahi, ne olacak?

Kitabı yayımlayan arkadaşlara iki önerim var:

– SAKALSIZ BİR OĞLANIN TRAGEDYASI

– ARKADAŞ'IN KİTABI

“SONDAN BİR ÖNCESİ” FASLIDIR.

Ankara'da, Zafer Çarşısında gördüm Arkadaş'ı.

Arkadaşlarıyla birlikte, oturmuş çay içiyordu.

Uzaktan selâmlaştık.

Nasıl olsa yarın bilemedin öbür gün... yakından selamlaştırdık (!)

Olmadı. Selâmlaşamadık.

“SON” FASLIDIR

En son, morgda gördüm onu.

Tabutunun içinde...

Alnındaki izleri sorduğumda, yapılan otopsinin izleri olduğunu söylediler.

.....

73 yılının 9 Mayıs günü uğurladık Arkadaş'ı.

Üstüne çiçek ve toprak attık.

Ve bir süre, inanamadan yaşadık ölümüne.

.....

“AMA” FASLIDIR

“ama şimdi kim kandırabilir sizi

bir ölünün hayat kokan ağzını öpmek için”^{3}

Erken Bir Ölümünden Geriye Kalanlara Toplu Bir Bakış Denemesi

İsmail Uyaroğlu

Yayımlamaya yeni başladığı yıllardı. O sıralar genç bir ozan, Can İren intihar etmiş. Yeni Dergi de sağlığında hiç bir dergide görünmemiş olan bu ozanın şiirlerini, tanıtmak amacıyla topluca basmıştı. İşte, değinme biçiminde bir yazı olan “Dergilerde” de, bunu anarak şöyle diyordu: 'Yazık ki İren geç kalmış bir Ozan. Yeni Dergi'nin Mart 68 sayısı ile kalıp gidicek. Oysa var olsaydı değişik bir sesi sürdürebilecek gibi geldi bana İren.' (Yordam, 1968, sayı: 19) Nerden bilebilirdi ki o gün bir başkası için söylediği bu sözler, yıllar sonra kendisi için de geçerlilik kazanacak. O da yayımlayabildiği birkaç şiirle kalıp gidecek şimdi. Oysa var olsaydı değişik bir sesi sürdürebilirdi belki de. Henüz yeni kuruyordu şiirini.

Arkadaş Z. Özger'den söz ediyorum. Öldü. 25 yaşında. Nasıl öldüğü belli değil. 5 Mayıs sabahı sokakta ölü olarak bulunmuş. Otopside yara bere izi bulunmamış ama “beyin kanaması” diye rapor verilmiş. Karanlık bir ölüm... 1948, Bursa doğumluydu. Basın Yayın Yüksek Okulu'nu bitirmişti. Hafif sarışın ve ince yapıydı. Özel yaşamı ve kişiliği üstüne başka da bilgim yok pek. Bir de imzasındaki “Z”nin Zekai olduğunu biliyorum. Ancak şunu kesinlikle söyleyebilirim. (1968 yazında 3-5 günlük sıkı bir arkadaşlığımız olmuştu, o zaman tanıdım) az bulunur bir içtenliği, pırl pırl, sıcak, dost bir yüreği vardı. (Bu son söylediklerim, gelenekselleşmiş bir tavrın, “ölüyü saygıyla anma” tavrının gerektirdiği zorlama sözler değil, en içten duygularımdır. Özellikle belirtmek isterim.) Dediğim gibi yaşamı ve kişiliği üstüne pek bilgim yok. Ben, toplu tanıtma ölçüleri içinde, şiirine yaklaşmaya çalışacağım bu yazımda.

İlk şiiri Ağustos 1967'de çıkar. Soyutun 28. sayısında: “Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası”. Daha ilk şiirinde İkinci Yeni etkisi açıkça gösterir kendini. Şiire o yıllarda başlayan hemen her genç ozanda olduğu gibi. Çünkü İkinci Yeni hala gözde şiirdir daha. Gerçi eleştirilerle yetersizliği, yanlışlığı vurgulanmaktadır ama yerini

dolduracak şiirler yazıla- mamaktadır. Dolayısıyla da şiire gözünü yeni açan genç ozan, karşısında İkinci Yeni'yi görmekte, ondan etkilenmektedir. Arkadaş Z.Özger için de böyle olmuştur bu. Öz olarak da biçim olarak da İkinci Yeni'den etkilenmiştir ilk yıllarda. Ama ileride değişecek, şiirini de doğru, sağlıklı bir yola sokacaktır. Yeri gelince değineceğiz buna, şimdilik ilk şiirlerini tanımaya çalışalım. Önce öz yönünden : Başlarda kötümserdir yazdıkları; hüznün, acı, umutsuzluk egemendir dizelerine. Zaman zaman ironiye ağırlık veren, güleç yüzlü şiirler de yazar. “Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası” böyle bir şiirdir örneğin, mizah ögesini bolca kullanır:

**“yoksul ve utangaç bir müşteriyim ben
sizde güneş bulunur mu biraz kaktüs alıcam
saksılarım yeşersin üç beş bulut verin de
çok üşüdü güneşten şizofreni olucak
çabuk olun lütfen dikenleri solucak
yanaklarım gobi çölü soğuk su içer misiniz”**

Onun mizaha yaslanan, güleç şiirler yazması, bulunduğu kapalı odada bunalan birinin, zaman zaman nefes almak için kendini dışarı atmasına benzer. Burada şu söylenebilir: Gerçekte Arkadaş Z. Özger'in bireyci bir dünya görüşünün egemen olduğu ilk dönem şiirlerinde, üç ana özellik görülür. Bir karamsarlık, hüznün –ki bu en çok rastlanandır– iki ironi, üç çocuksuluk. Bu üçü arasında gelir Arkadaş. Kimi şiirinde birinci, kimisinde ikinci, kimisinde üçüncü, ağırlık noktasını oluşturur. Şöylesi daha doğru olurdu herhalde: Kötümser şiirlerinin dışındaki öbür şiirlerinde ironiyle çocuksuluk iç içedir, kesin bir ayırım yapılamaz; ancak birinin öbürüne oranla daha baskın olduğundan söz edilebilir, o kadar.

Biçime gelince... Yukarıda da belirttiğimiz gibi Arkadaş Z. Özger, biçimde de İkinci Yeni etkisinde kalmıştır. Ama uç noktalara götürmemiştir bu etkiyi. Sözelimi uzak çağrışımlar, sözcük atlamalar, kırpımlar, sözdizimini altüst etmeler, çok özel ve kapalı bir imge örgüsü, –bir iki şiiri dışında– genellikle görülmez onda. Ancak bir özel biçim oyununa sık sık rastlanır ki çok masum bir oyundur bu ve sevimlilik katar ona. Çocuksuluğunu da bütünler ayrıca. O da fiilleri, zaman zaman İstanbul ağızla söylendiği gibi yazmasıdır. Sızıldanan, ezik sesli bir şiir olan “Sığıntı Kuşu”ndan sonra yayımladığı ve gene hüznün, acının egemen olduğu üçüncü şiiri “Yolcu”dan bir alıntı yaparak örnekleyelim bunu. (Bir önceki alıntıda da görülmektedir aynı biçimsel oyun.):

“beklerim bir şeyleri

koparıcak sökücek alıp götürecek beni beklerim bir şeyleri”

(Bir ara not: 1968'de bir derginin yazı kurulunda görev de alır Arkadaş Z. Özger. Hüseyin Cevahir'in de yazarları arasında bulunduğu, nisanda çıkmaya başlayan ve hemen kapanan “Yeni Eylem” dergisidir bu.)

Dördüncü şiiri yine Soyut'ta çıkar: “Güzelleme”. Bu da umutsuzluğun şiiridir. Hatta intiharın sınırlarında dolaşan bir şiir. Ama bir dize vardır ki Arkadaş'ın gelecekte ne gibi bir değişime uğrayacağını, daha o zamandan bildirir gibidir: **“uyuz bir kedi gibi kaşınıyor edebiyat”**. Toplumcu bir kaygıyla söylenmemiştir elbet, çünkü hala bireyci ve bunalım şiiri yazmaktadır kendisi de. Ancak bunun da yetmediğini, hastalıklı bir yanı olduğunu, olumsuzluğunu sezmiştir. Bu yetmezlik daha sonra bilinçlendirilecek ve aşılmaya çalışılacaktır. Nitekim pek gecikmez bu konuda. İki ay sonra toplumsal içerikteki ilk şiirini yayımlar. Öbür, bireyci şiirlerine oranla, özüne uygun olarak daha açık, yalın bir şiirdir “Oyun/Mat”. Ve çocuksu bir deyişi vardır. (Yukarıda anımsıttım bu özelliğini, burada bir şey daha eklemek istiyorum: çocuksuluk zaman zaman fışkıran bir yeraltı suyu gibidir Arkadaş'ta; yalnız ilk dönem şiirlerinde değil, toplumcu dönem şiirlerinde de gösterir kendini.

Bu noktada, önemli gördüğüm bir şeyi belirtmekte yarar görüyorum. Arkadaş Z. Özger, 1969'da, bir yandan toplumcu nitelikteki Forum'da toplumsal özde şiirler yayımlarken bir yandan da edebiyat dergilerinde bireyci şiirlerini sürdürmektedir. 1970'te ise hiç toplumcu şiir yayımlamaz, hepsi bireycidir. Ben şöyle açıklıyorum bunu: Ya Arkadaş bu şiirleri (bireyci şiirleri), daha önce gönderdi de dergiciler bekleterek geç yayımladılar ya da bir yandan toplumcu şiire yönelirken öbür yandan eski yazdıklarının ölü olarak kalmasına gönlü el vermedi ve isteyerek böyle davrandı. İkisi de olabilir, ancak ben ikincisini daha olası görüyorum. Çünkü insan, bir gün kendisine ters de gelseler, kolay kolay geçemiyor yazdıklarından. Sonra hiçbir şiir 1,5 yıl beklemes bir dergicinin elinde. Beklerse yayımlanmayacak demektir zaten o.

69'da, “Oyun/Mat”tan başka, Forum'da çıkan öbür şiirleri şunlar: “Karıncafil”, “Mumsöndü”, “O Eski Bir”, “Şiirler”, “Tamirat” ve “Kadercinin/Kendine Tapmadan Önceki Son –Ya da Sona Yakın– Öfkesinin Bir Dünya Görüşünün Yorumuna Başlangıç Olan/Çelişkili Kötü Şiiridir”. Biri hariç, hemen hepsi de toplumcu döneminin ilk cıraklık deneyleri olarak nitelenebilir bunların. Henüz eski biçimin

etkisinden kurtulamamıştır, bir arayış içindedir. (Ama anlaşılır olmaya özellikle dikkat eder gibidir birçoğunda.) Yalnız içlerinde bir tanesi vardır ki her yönden en yetkin şiirlerinden biridir Arkadaş'ın. Kendi geçmişi ve ailesi hakkında ipuçları da verir bu şiirde. Bir yandan da özeleştirisini yapar. Gerçekten özlü, güzel bir şiirdir “Tamirat”:

**“gördüm ki bir cuma gecesı ertesı
babamın eskımış bürokrat ayakkebıllarının tamıratına
nefretle vurduğu örsü ve çekıcı
öfkesını köseleden ayırdığı bıçak
açılmış bir gül gıbi duruyor önümde
vur gülüm vur gülüm vur gülüm
vur sen de burjuva ayakkebıllarının altına
artık ne soğuk damarlarımdakı ne sıcak
sadece bıçak gülüm sadece bıçak”**

Aynı yıl yayımladığı bireycı şiirler de şunlar: “Büyütürken Bir Gülü”, “Hüzün Mevsımı”, “İğdiş Bedevi”, “Bir Gün Sevişmeyi Bana”. *İğdiş Bedevi* hariç, öbürleri hüzün, acı ve yalnızlık şiirleridir:

“yalnızlık yenilmiyen gıladıyâtör”
(Bir Gün Sevişmeyi Bana)

İçli, duygusal yanını yansıtması bakımından “Hüzün Mevsımı”nden de bir alıntı yapmak isterdim:

**“ben doğma büyüme evciyim göç benim harcım
değil
hasret bana çabuk dokunur yalnızken karanlıktan
korkarım**

**mesala mevsim kışsa yağmur yağıyorsa
mesala annem de yoksa yanımda
mesala şimşek de çakıyorsa ben çok korkarım, ağlarım”**

“İğdiş Bedevi” ise mizaha abanan bir şiirdir:

**“İyiliksever şeyhim size bir sürprizim var
kırk karınızdın kırkıyla yatmak istiyorum bir gecede
bana şeyinizi ödünç verir misiniz”**

Daha önce belirtmiştim, 70'te yayımladığı şiirlerin ise hepsi bireycı çizgidedir Arkadaş'ın. Aynı temler yinelenir bu şiirlerde de : “Her şey Tekrardır Biraz”, “Merhaba Canım”, “Beyaz Ölüm Kuşları”. (Epey uzun olan bu son şiir, bilinçli mi bilmiyorum, psikanalitik birimlerle örülmüş.) Bir de aşk şiiri vardır bu yılmilerin içinde; “Eksik Bir Gün İçin Şiirler.”

71'de iki şiir yayımlar. İkisini de Ulus'un sanat sayfasında : “Korku” (4 Şubat 1971), “Sözcük” (15 Nisan 1971). Hala biçimsel bir arayış içindedir. Henüz yeni uygun biçimi bulduğu söylenemez. Ama bireyci dünya görüşünü bütünüyle bırakmıştır. (Bu, 26 Kasım 1970 tarihli Ulus'ta yayımlanan “Bir Değınme Üzerine” başlıklı yazısındaki tavrından da çıkarılmaktadır zaten.) Ancak dediğimiz gibi çelişki (eski biçim - yeni öz çelişkisi), hala sürmektedir. İlerde Yansıma'da yayımlayacağı şiirlerle, bu çelişkiyi olumlu biçimde çözümlemeye doğru ilk adımını atacaktır ama... ama ölüm çıkacaktır bu kez de karşısına. Yine de bu kısa süre içerisinde, yapılabilecek aşamayı en başarılı biçimde gerçekleştirmiştir denilebilir rahatlıkla... Ulus'ta çıkan bu iki şiirden “Korku”da, daha önceki bireyci şiirlerinde bile rastlanmayan ölçüde, biçimsel oyunlara başvurmuştur Arkadaş. Bence, arayış içinde olan biri için doğaldır böyle bir deneme. Ayrıca kendi yapısı içinde değerlendirilecek olursa pek de başarısız sayılmaz. Birkaç yorum birden getirebilmektedir hece bölmeleriyle:

**“kurtulur
mu insan
kurt
kurt
ulur
ken
-düzende-
ve insan
DA
var
ken
-korku
ki engeller başkaldırmayı çobana
aH kurtulmak”**

Yansıma'da çıkan şiirleri, yukarıda belirttiğimiz gibi, daha bir oturmuştur Arkadaş Z. Özger'in. Sağlığında dört şiir yayımlamıştır bu dergide: “Aygın”, “Pencere”, “Sana Benzer” ve “Kan Reçetesi”. Ölümünden sonrada iki şiiri yayımlanmıştır: “Sevdadır”. (Günümüzün Türk Şiiri Özel Sayısı), “Aşkla, Sana”.

“Aygın” düzyazı biçiminde yazılmış bir şiirdir, -küçük bir bölüm dışında. Kendisiyle hesaplaşır ve yeni bir özeleştirisini yapar:

“artık çöz salgınının iplerini ve kavruk bir çarpıntı olan bireyci gizemini dünyaya bırak, senin yırtıcı kuşlar ve güvercinler

**arasından ustalıkla geçirdiğin ışıltısız kargın elbet saplanacak
ilençli bir bulut bulur gözyüzü arenasında.”**

Hayatı yeniden ve doğru olarak değerlendirmeye çağırır kendini:

**“kurcala yaşamın gizemli torbasını ekmeğin ve terin
kardeşliğini kıskan sana toprağı ve aşkı öğretecek hayat denen
anneye koş”**

(Bu şiirin altında “Temmuz 1970” tarihi vardır: alınan bunca yoldan sonra geç kalmış bir çağrı değildir bu yani.) Aynı sayıda çıkan “Pencere” ise en güzel şiirlerinden biridir Arkadaş Z. Özger’in. Kuruluşu, örgüsü, yalınlığıyla yetkin bir örnektir. Zaten Yansıma’da yayımlanan son şiirlerinin hiçbirine kötü denemez. Artık güzel, sağlam şiirler vermeye başlamıştır Arkadaş. Çıraklıktan kalfalığa doğru geçerken şiiri tanımış, gizini yakalamıştır. “Pencere”, umudu vurgulayan aydınlık bir şiirdir:

**“pencereyi kapama
gök dolabilir içeri”**

(Bu şiirin altında da “Mart 71” tarihi vardır.) “Sana Benzer”, öbür şiirlerinden bir yanıyla ayrılır. Bu şiire gelinceye dek hemen hiç noktalama işareti kullanmamış ve bütün dizeleri küçük harfle başlamıştır Arkadaş Z. Özger. Bu şiirdeyse noktalama işareti ve dize başlarında yer yer büyük harf kullanmaya başlar. “Kan Reçetesi” ise öfkenin şiiridir. Öfkenin niçin ve kime olduğu, ince bir zekanın ürünü olan ustalıklı imgelerle başarılı biçimde ulaştırılır okuyucuya. Bu şiirden çok beğendiğim son üç dizeyi buraya almak isterim:

**“çılgın bir şafakla tazelenen gökyüzü
bir taze tomurcuk gibi açar
kanıyan alnında senin”**

Ölümünden sonra yayımlanan şiirleri “Sevdadır” ile “Aşkla, Sana”da da başarılıdır Arkadaş. Özellikle açık, yalın, duru dili ve ince bir duyarlılığı ölçülü biçimde iletebilmesiyle “Sevdadır” övgüye değer. (Yer yer gelenekselden yararlanmayı deneyen bir deyiş araştırması da görülür bu şiirde.) İçerde olan sevgili üstünedir:

**“Giyecek çamaşır getirdim sana
adettir diye değil, sevdim diyedir
bağışla, eski biraz
bedenim uygundur diye bedenine
elimle yıkadım, ütiledim
elma ağacında kuruttum”**

Yazımı, Yansıma’nın 19. sayısında yayımlanan mektuplarının

birinden bir alıntıyla bitirmek istiyorum. Henüz tamamlanmadığım ve adının “Gezgin” olacağını söylediği bir şiirden üç dize bu:

**“hüzün: hep bilinir
bir afyon çiçeğidir önceleri
dalayan bir ısırgan olur sonra”**

Arkadaş için de “afyon çiçeği” olmaktan çoktan çıkmıştı hüznün; “dalayan bir ısırgan” gibi yakınış ve “uyandır...”mıştı. Yepyeni bölgelerdeydi artık o. Umudun, inancın, öfkenin bölgelerinde. Ve sesini tam bunların türküsünü söylemeye ayarlamışken ölüverdi işte. Yine de söyleyebildikleriyle bile iyi, yürekli bir türkücü olduğunu kanıtladı bize. Ama çok daha iyilerini söyleyebilecek güçte ve yetenekteki birinin, bir daha ağzını açmamacasına susmasının acısını hiç bir şey dindiremiyor. Bir şey hariç: yürekli başka türkücülerin ve bunların oluşturduğu bir büyük, sonsuz korunun var olduğunu, önüne geçilemez biçimde de var olacağını bilmekten başka. Arkadaş Z. Özger, alçak gönüllü sesiyle bir zamanlar bu koronun saflarında yer almış genç bir ozan olarak, saygıyla anılacaktır.

*   *
*

Bu yazı, Arkadaş'ın ölümünden hemen sonra, o zamana dek dergilerde çıkmış şiirlerini topluca değerlendirmek amacıyla yazılmış ve Yeni a Dergisi'nin Ağustos 1973 sayısında yayımlanmıştı. Oradan da kitabın ilk baskısına alınmıştı. Dolayısıyla bir bölümü daha sonra Yansıma'da da yayımlanan kitaptaki kimi şiirler, kaçınılmaz olarak, değerlendirme dışı kalmıştı. Şimdi, bu ikinci baskı nedeniyle, kısaca onlara da değinip, bu eksikliği gidermeye çalışacağım.

Arkadaş'ın, sağlığında yayımlama olanağı bulamadığı şiirlerden biri “Müfreze”. Biçimiyle öbürlerinden hemen ayrılan bu şiir, daha önce sözünü ettiğimiz “Aygın” gibi, düzyazı biçiminde kurulmuş. Zaten ikisi de hemen hemen aynı günlerde yazılmışlar, iki ay arayla. İçeriği de “Aygın”a benziyor: Bir kendini gözden geçirme, kendisiyle hesaplaşma şiiri.

“Adak”sa, bir olayın şiiri. Arkadaş'ın da derinlemesine yaşadığı anlaşılan, öğrencilik günlerindeki bir yurt baskını anlatılıyor. Şiir, Ocak 71 tarihli.

“Orman” da bir olayın şiiri. Aynı olayın öbür kişisine adanmış olan “Sözcükle ayın günlerde yazıldığı anlaşılan (ikisinin de yayımlanmış

tarihleri Nisandı) bu şiir, Arkadaş'ın, ileride daha da olgunlaştıracığı ve kendinin kılacağı bir biçimin, sesin ilk örneklerinden sayılabilir.

Ekim 71 tarihli “Yeryüzü Ağacı” ise, söyleyişte her zaman cüretkar davranan, araştırmacı olan Arkadaş'ın, taze sesli bir şiiri. Şu iki dizenin güzelliği ise, çarpıcı boyutlara ulaşmış :

**“şair olmak kolay değil yavrum
uzvun o kadar güzelken”**

Hemen hemen aynı dönemde, 72'nin Mart, Mayıs, Eylül, Ekim aylarında yazılmış dan “Gezgin”, “Günler Perşan”, “Kaval” ve “Söyle Türkünü”, Arkadaş'ın” uzun, ama doğrusu uzunlukları oranında da yığına olmaktan kurtulamamış şiirleri. Son ikisi, ayrıca, birbirinin devamı gibi.

Aralık 71 tarihini taşıyan “Ferhat” ise, Arkadaş'ın en güzel şiiri. Yalnız Arkadaş'ın değil, bence, Türk Şiirinin de en güzel şiirlerinden biri. İçeriğiyle, biçimiyle, sesiyle, imgeleriyle, her şeyiyle dört dörtlük bir şiir. Türk şiiri üstüne yapılmış her antolojiye girebilecek yetkinlikteki bu şiirin, ayrıca, gelenekten yararlanmanın ne demek olduğunu gösteren, bu konuda örneklik edebilecek bir özelliği var. İşte ilk iki dörtlüğü:

**“kara yeller ak yerleri dövende
sevdanı yüreğine kuşat
al sesimi vur kanının gümbürtüsüne
zamanıdır dağları delmenin, Ferhat
dağların başı yaşlı
Ferhat'ın sevdası kan ağlar
yüreğin sağlam, bileğin güçlü Ferhat
istesen dağlar dağlar...”**

Yazılış tarihi belli olmayan “Ankara'lı Dört Dörtlük” de Arkadaş'ın güzel şiirlerinden biri. Hem gelenekten yararlanış biçimi, hem söyleyişteki ses benzerliği nedeniyle, bu şiirin, “Ferhat'la aynı günlerde yazılmış olabileceğini sanıyorum.

Geleneksel halk şiirimizin sesini, bu ikisindeki kadar olmasa da, yer yer “Kokulu Böcek”te de yokluyor Arkadaş.

Burada, onun, ilk yazıyı yazarken –biraz da o nitelikteki şiirlerinin henüz hepsinin yayımlanmamış olması nedeniyle- yeterince göremediğim bir özelliğini belirtmek isterim. Arkadaş'ın, kimi şiirlerinde görülen ayırıcı özelliklerinden biri de, gelenekten ustaca yararlanmasıdır. Onun, bu konuda epey düşünmüş olduğunu

sanıyorum. Zaman zaman halk şiirinin, zaman zaman tekerlemelerin, zaman zaman masalların, zaman zaman destanların, hatta zaman zaman Dede Korkutun (“Aşkla, Sana”nın. başlarında olduğu gibi) sesini, bilerek, bilinçli kullanır. Bu geleneksel sesi yakalayıp kendi şiirinin dizginine vurmada gösterdiği hüner, doğrusu övgüye değer.

Yıllar sonra bugün, bu şiirlere bir bütün olarak yeniden baktığımda, ilk yazıdaki iyimserliğimde pek haksız olmadığını düşünüyorum. Ve o zaman söylediklerimi, on bir yıl sonra bugün de aynı inançla yineliyorum: Arkadaş, “...söyleyebildikleriyle bile iyi, yürekli bir türkücü olduğunu kanıtladı bize.”

İçindekiler

Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası 3

Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası 4

Sığıntı Kuşu 6

Yolcu 8

Gözleme 10

Büyütürken Bir Gülü 12

Oyun Mat 14

Hüzün Mevsimi 16

Karınca Fil 20

Mumsöndü 22

İğdiş Bedevi 24

O Eski Bir 26

Şiirler 28

Tamirat 30

Kadercinin / Kendine Tapmadan Önceki Son – ya da Sona Yakın –
Öfkesinin Bir Dünya Görüşünün Yorumuna Başlangıç Olan Çelişkili
Kötü Şiiridir 32

Bir Gün Sevişmeyi Bana 38

Her Şey Tekrardır Biraz 40

Merhaba Canım 42

Beyaz Ölüm Kuşları 43

Eksik Bir Gün İçin Şiirler 48

Müfreze 50

Korku 52

Adak 54

Pencere 58

Orman 59

Aygın 60

Sözcük 62

Kokulu Böcek 63

Yeryüzü Ağacı 65

Kan Reçetesi 67

Ferhat 71

Sana Benzer 72

Gezgin 74

Günler Perşan 79

Kaval 82

Söyle Türkünü 87

Aşkla Sana 91

Sevdadır 94

Ankara'lı Dört Dörtlük 97

Yayımlanmamış Şiirler 98

Uyarca 99

İlhanca 100

Kurdeşen 102

Mektuplardan 108

Arkadaş z. Özger ve Şiir İçin 118

Erken Bir Ölümden Geriye Kalanlara Toplu Bir Bakış Denemesi 127

(1) Ataol Behramoğlu, BİR GÜN MUTLAĞA, 1969, DE YAYINLARI, İST.

(2) Bu şiiri yazdığı günlerde TRT'de çalışıyordu Arkadaş. "HIRT" dediği acep ne ola ki diye uzun uzun düşündüm, bulamadım.

"sekizyüzlük"e gelince... Ayda sekizyüz lira arıyordu.

(3) "BEYAZ ÖLÜM KUŞLARI" adlı şiirinden...